

Handläggare: Gunnel Altin
Telefon: 508 24 020

Verksamhetsplan Skärholmen

Inledning

Kommunfullmäktige antog i juni 2007 ”Vision Stockholm 2030”. För att visionen ska förverkligas bör samtliga aktörer samverka i denna gemensamma riktning mot ”ett Stockholm i världsklass”.

Skärholmen - strändernas stadsdel med rika kultur- och fritidsutbud

Skärholmen är vackert belägen i en naturskön miljö längst Mälaren med skogar, ängar och ett kuperat område i Sättra naturskyddsområde. Starka ideella krafter svarar för fritids- och idrottsaktiviteter för de som bor och besöker Skärholmen. Stadsteatern är lokaliserad till Skärholmen.

Skärholmsregionen - en stor handelsplats

I stadsdelens mitt ligger det nyss ombyggda Skärholmens centrum med möjlighet till handel och shopping. Skärholmen med Kungens kurva utgör norra Europas största handelsplats.

Hela världen i Skärholmen

Skärholmen är en mångkulturell stadsdel med människor från hela världen, en mötesplats för olika kulturer, religioner och språkgrupper. En spännande plats att bo, arbeta i och besöka.

Fler jobb och bra bostäder

För att utveckla de möjligheter som finns i Skärholmen, verkar stadsdelsnämnden för att Skärholmsregionen ska utvecklas gynnsamt genom tillväxt för näringslivet, ett ökat utbud av efterfrågade bostäder med olika upplåtelseformer, förbättrad service, stärkta tvärförbindelser, en grönare profil ett attraktivt fritids och kulturliv. Vi ser gärna en etablering av institutioner för högre utbildningar i Skärholmen. Vi hoppas att ambitionerna i Söderortsvisionen och utvecklingen av Kungens Kurva under 2009 tar fart och verkställs.

I maj 2009 kommer ett Servicekontor att öppna i nuvarande Medborgarkontorets lokaler. Där kommer Skatteverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och

stadsdelsförvaltningen samverka kring dels lokaler, och dels förbättrad och samordnad service till allmänheten.

Regeringen har avsatt medel för inrättande av Nystartskontor i åtta kommuner samt i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Blivande och redan etablerade företagare ska få individuellt anpassad rådgivning på ett lättillgängligt sätt.

Samverkan för en vacker och trygg stadsmiljö

Skärholmen ska vara snygg, trygg och tillgänglig för alla. Stadsdelsnämnden samverkar med polis, bostadsbolag, föreningsliv och det lokala brottsförebyggande rådet samt har medborgarmöten och trygghetsvandringar för att värna den trygga, fina miljön. Stadsdelsnämnden förordar att omvårdnad av stadsmiljön ligger på en huvudman för att uppnå en effektivare och bättre kvalitet.

Inom förskola, skola, fritid och socialtjänst samverkar de vuxna för att skapa trygga uppväxtvillkor för barnen, och i tid kunna erbjuda stöd när det behövs.

Kvalitetsutveckling

Kvaliteten och valfriheten ökar under 2009 bl a genom att valfrihet införs i alla omsorgsverksamheter, sist ut är socialpsykiatri den 1/1 2010. I Skärholmen har medborgare att välja mellan kommunalt och privat utförd verksamhet liksom olika inriktningar inom verksamheterna. Vi är angelägna att erbjuda de kvalitéer som anges i lagstiftning och av politiken, men också möta de behov och önskemål i vardagen som brukare ger uttryck för.

Förskola

De första åren i ett litet barns liv är viktiga. I Skärholmen har sedan flera år "Småbarnssatsningen" pågått i förskolan, vars syfte är att öka kompetensen hos de vuxna om barns utveckling i de tidiga åldrarna och de oanade möjligheter som finns i att möta och stimulera de små barnen.

Förskolan kommer under 2009 att fortsätta det framgångsrika arbetet med språkstöd. Ca 86% av barnen i förskolan har ett annat modersmål än svenska. Personalen har ett språkstimulerande arbetssätt i förskolan. Flera förskollärare har tidigare erbjudits 20-poängkurs i "Tvåspråkiga barns språk och kunskapsutveckling". Denna utbildning efterfrågas i hög utsträckning i Skärholmen och flera förskollärare kommer beredas möjlighet att gå denna utbildning under 2009.

Genusarbetet fortsätter inom ramen för likabehandlingsplanen, det gör även projektet "Sunda barn" för att utveckla den fysiska hälsan kring kost och motion.

Fritid

Fritidsverksamheten vid Skärholmens mötesplatser och 2:a Hemmet utformas tillsammans med barn och unga i Skärholmen. Ett mål är att 2:a Hemmet på sikt ska bli Stockholms bäst integrerade fritidsverksamhet för alla ungdomar. Idag samverkar fritidsenheten med verksamheten för funktionsnedsatta kring ett projekt om "bemötande".

Stöd och omsorg om funktionsnedsatta

I verksamheten för funktionsnedsatta fortsätter de olika fritids-, hälso- och etikprojekten vid gruppboendena under 2009. Projekten är:

- "Samlas Sydväst" i samverkan med Stockholms stad och Stockholms Läns Landsting kring personer med neuropsykiatriska funktionshinder.
- "Fritid för alla" syftar till att skapa möjligheter till sociala kontakter, ökade kunskaper och ökad delaktighet i samhället och att målgruppen ges större makt över sina liv.
- "Carpe" är ett kompetensutvecklingsprojekt som drivs i samverkan med sex andra kommuner och finansieras av EFS-rådet. Projektet erbjuder medarbetare kompetenshöjning i svenska språket, utbildning om olika former av funktionsnedsättning och datakunskaper.

Assistansenheten kommer att utveckla kontaktpersonsverksamheten med start 1/1 2009. Då LSS-lagen är under omarbetning, för att träda i kraft 2010, kommer anpassningar till den nya lagstiftningen att starta redan under 2009.

LSS gruppboenden öppnar en ny gruppboende i Sättra med inriktning för autism, under 2009. Det planeras även nya serviceboenden med inriktning för Aspergers syndrom.

Tre gruppboenden för personer med funktionsnedsättning vann stadens kvalitetsutmärkelse 2008. Dessa var Bredängs gruppboende och gruppboendena Tempelriddaren 63 och Tempelriddaren 65.

All daglig verksamhet för funktionsnedsatta kommer att konkurrensutsättas under 2009.

Äldreomsorg

Kvaliteten kommer att öka inom verksamheterna för de äldre i Skärholmen.

De framgångsrika och uppskattade verksamheterna vid Ekens öppna verksamhet och vid vård- och omsorgsboendena fortsätter. Där erbjuds ett varierat utbud av olika aktiviteter för äldre i Skärholmen.

Alla äldre som flyttar in till stadsdelens äldreboenden kommer att erbjudas riskbedömning kring fall, nutrition (näringssintag), trycksår och inkontinens, enligt gällande vårdprogram.

Alla äldre ska ha en uppdaterad genomförandeplan, som innehåller beviljade insatser och hur dessa ska genomföras. Även aktiviteter som den äldre uppskattar ska dokumenteras. Alla bistånd följs upp minst en gång per år, det är angeläget att den äldres önskemål och behov här kommer till uttryck.

Anhörigprojektet, med ett förbättra anhörigstöd fortsätter under 2009.

Kompetensutveckling inom äldreomsorgen fortsätter främst inom svenska språket, dokumentation, demens samt utveckling av sociala aktiviteter samt utveckling av måltidssituationen.

Under 2009 kommer Vårbergs Vård och omsorgsboende att avvecklas, då boendestandarden inte är fullvärdig. Korttidsboendet, dagverksamheten samt avdelningen för Corea Huntington fortsätter vidare. Kavat Vård AB, kommer under 2009 öppna upp för permanenta somatiska platser i Micassas nyrenoverade fastigheter i Sättra.

Social omsorg om barn och unga

Inom Social omsorg om barn och unga ska stöd och insatser, där det är möjligt, erbjudas i öppenvård. All behandling och alla insatser sker i samverkan med familjerna och deras nätverk.

Öppenvårdsteamet, Team 127, ger insatser riktade till ungdomar i åldern 13-19 år i riskzonen för kriminalitet, missbruk och våld. Team 127 erbjuder individuellt utformad behandling, och ger föräldrastöd, familjesamtal och enskilda samtal. I teamet ingår Uppis (ung på praktik i Skärholmen), en mellanvårdsform för ungdomar med social problematik, som erbjuder praktikplatser, behandlande insatser och strukturerad fritid.

Under året kommer stor vikt ges vid evidens- och kunskapsbaserad metoder och insatser. Utredningar sker enligt "Barnens Behov I Centrum", BBIC. Personalen kommer under året utbildas vidare i Komet, ett föräldraträningsprogram, social färdighetsträning, ART, och ett verktyg för tidig identifiering av skadligt drickande, AUDIT.

Verksamheterna inom social omsorg om barn har fn höga kostnader för insatser för barn och unga.

Verksamheten inom Familj- och nätverksgruppen, FNG, kommer under 2009 att konkurrensutsättas.

Bistånd och arbete

Inom Bistånd och arbetet (BIA) samlas socialtjänstens resurser till att stärka den vuxnes möjligheter att så långt som möjligt leva ett självständigt liv. BiA erbjuder klargörande samtal som syftar till att ge individen information om hur han/hon ska gå vidare till egen försörjning och ett självständigt liv. Den arbetssökande kan få

tid på Jobbtorget och information om arbetsförmedlingen. Saknar man inkomst kan möjligheten att söka försörjningsstöd prövas under tiden man söker ett arbete.

Vuxenenheten inom BiA samarbetar med vuxenenheten i Älvsjö och Team sydväst, landstingets lokala beroendemottagning. Dessa verksamheter är samlokaliserade. Vuxenenheten bedriver inom ramen för samarbetet förebyggande arbete med evidensbaserad missbruksbehandling och återfallsprevention. Vi samarbetar även med Gröndals Psykosmottagning vad gäller personer med dubbeldiagnoser.

Skärholmens Stadsdelsnämnd har beviljats projektmedel medel från Länsstyrelsen, Medlen avser ett KBT-projekt med metoden CRA (community Reinforcement Approach). Under 2009 kommer vuxenenheten att ta ställning till om CRA-projektet skall implementeras i ordinarie verksamhet. Vi deltar tillsammans med samtliga andra stadsdelsförvaltningar i ett upphandlingsnätverk för behandlingshemsverksamhet och öppenvård.

Under 2009 ska Socialstyrelsen nationella riktlinjer för missbruks-och beroendevård implementeras i ordinarie verksamhet.

Personer som har en beroendeproblematik erbjuds insatser så de kan frigöra sig från beroendet och personer som lever i förtryckande och/eller våldsamma familjesystem kan få stöd att antingen skapa en bättre balans i familjesystemet eller att lämna familjen.

Vuxna människor som genom sin psykiska sjukdom har svårigheter att klara vardagen erbjuds stöd i boende och daglig sysselsättning.

Den som är ny i Sverige ska ha särskild information och extra stöd för att finna sin plats i samhället.

Arbetet styrs i hög grad av lagstiftning och vi är noggranna med att dokumentera och fatta tydliga beslut som den enskilde kan överklaga vid missnöje.

Gemensam verksamhet

Stadens genomförda medarbetarenkät visar att anställda i Skärholmens stadsdelsförvaltning är mer nöjda med sin arbetssituation än staden i genomsnitt, och gärna skulle rekommendera Stockholms stad som arbetsgivare.

Skärholmen har fortfarande en hög långtidssjukfrånvaro där vi aktivt verkar för att medarbetarna ska komma åter i arbete.

Administrativa enheterna kommer att omstruktureras under 2009 då delar av ekonomi- och senare IT-funktionen centraliseras.

Budget i balans

Vi kommer att ha en budget i balans under 2009. Vi har dock identifierat vissa risker avseende höga kostnader för barn- och ungdomsplaceringar inom social omsorg, samt ökade kostnader inom äldreomsorgen, avseende hyresnivåer på

Sätra vård och omsorgsboende samt ökade kostnader i samband med avveckling av Vårbergs sjukhem.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

I. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

Skärholmen/Kungens kurva är en levande plats med attraktiv mix av handel, arbete, bostäder, kultur och rekreation - Skandinaviens största handelsplats och ett attraktivt område för familjeshopping.

Skärholmen/Kungens kurva har stor utvecklingspotential avseende företagande kring handel mm vilket skapar behov av bostäder och ytterligare rekreationsanläggningar.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	30 %	År

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden verkar för en väl fungerande arbetsmarknad, goda förutsättningar för näringslivet och utveckling av infrastrukturen

Skärholmen ska vara en attraktiv stadsdel med hög tillgänglighet, en bra service och goda möjligheter till arbete. Området är under stark utveckling, då Skärholmen/Kungens Kurva redan nu är en av norra Europas största handelsplatser och ytterligare utbyggnad pågår.

Det sker positiva investeringar för boende och besökare som skapar fler arbetstillfällen i regionen. Skärholmen/Kungens kurva utvecklas vidare till ett regionalt centrum i sydvästra stockholmsregionen.

Under 2009 planerar IKEA och COOP att expandera i området. Huddinge kommun kommer under 2009 att färdigställa en ny översiktsplan i syfte att förbättra infrastrukturen i området. Planering för att bygga om busstorget för att rymma fler busslinjer och flygbussar kommer slutföras under 2011.

Staden har som mål att bygga 3000 nya bostäder i Skärholmen och infrastruktursatsningar är planerade. Under 2009 beräknas ca 100 bostäder färdigställas. Arbete med upphandling av nybyggnad av stallet pågår.

Denna positiva utveckling bör förstärkas med ytterligare etableringar av företag och bostäder samt kultur- och fritidsanläggningar för att generera fler

arbetstillfällen i Skärholmen och ett gott liv för boende och besökare.

Anställda informeras om möjligheten till information och utbildning för att starta eget och driva verksamhet i egen regi.

Av stadsdelsnämndens totala omsättning köper vi produkter och tjänster för ca 27% från leverantörer utanför staden.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska delta aktivt i arbetet med utvecklingen av Skärholmen/Kungens kurva	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden verkar för att det byggs bostäder i Skärholmen med olika upplåtelseformer som är tillgängliga för människor i livets alla skeden och som ger möjlighet att göra bostadskarriär

Skärholmens stadsdelsnämnd bevakar att hänsyn tas till tillgänglighet och mångfald i plan- och bebyggelsefrågor där stadsdelsnämnden är remissinstans.

Stadsdelsförvaltningen verkar för att det byggs bostäder för alla människor i olika skeden av livet genom att ha fortlöpande kontakter med olika byggherrar, stadsbyggnads- och/eller exploateringskontor samt genom att besvara remisser och lämna synpunkter/önskemål vid framtagandet av nya detaljplaner. Skärholmens stadsdelsnämnd bevakar att hänsyn tas till tillgänglighet och mångfald i plan- och bebyggelsefrågor.

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden verkar för att öka medborgarinflytandet och delaktigheten i vår stadsdel

Verksamheten till brukarna ska utformas i samspel och samtal med dem. Detta sker genom medborgarmöten, öppna nämndmöten och genom direkt brukarinflytande i våra olika verksamheter.

Synpunkter från medborgare, kunder, brukare och klienter är av yttersta vikt. Med deras synpunkter kan verksamheten bli bättre.

En föräldraaktiv inskolning på samtliga förskolor erbjuds familjer som ska börja förskolan. Detta innebär att föräldrarna deltar aktivt i den dagliga verksamheten under under 3-4 dagar. Målet är att erbjuda samtliga nya föräldrar ett hembesök innan inskolningen, för att möta upp barnet och familjen i en trygg miljö. Olika former av föräldrasammankomster anordnas, som möten, middagar, drop in kaffe och träffar/ cirklar. Där ges information om verksamheten och föräldrar ges möjlighet till att ge förslag, ställa frågor och ha synpunkter på verksamheten. Dagligen ges tid att med varje förälder utbyta information kring barnens dag och verksamheten. Vid varje termins föräldrasamtal utvärderas föräldrarnas möjlighet till delaktighet och inflytande.

Inom omsorgen för äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning får alla individer/brukare vara med och bestämma hur insatser ska utföras, detta görs i samband med biståndsbedömningen och i en genomförandeplan. I planen dokumenteras individens/brukarens behov och önskemål samt hur stödet ska utformas.

Alla nyanlända erbjuds samhällsinformation enskilt och i grupp. Där informeras om att de insatser som erbjuds ytterst är politiska beslut och att man ska rösta om man vill påverka politiken. För den som behöver bistånd ges information om hur det svenska samhällssystemet fungerar och hur man kan överklaga beslut om man inte är nöjd. Tolk används vid behov. Den som har genomgått rehabilitering liksom den som har psykiatriska svårigheter ges socialt och pedagogiskt stöd som syftar till att de ska kunna bo i en egen lägenhet utan att störa och kunna betala sin hyra i tid. Att ha ett eget boende och ta ansvar för det är det första steget i processen att bli delaktig.

I Social omsorg om barn och unga genomförs utredningar och insatser på ett respektfullt och rättssäkert sätt. Under hösten kommer en brukarundersökning att genomföras.

I stadsdelen finns ungdomsrådet i Skärholmen, URIS, som under 2009 kommer att utveckla sitt arbete som remissinstans till nämnden.

Fritidsverksamheten i Skärholmen bygger på barns och ungas delaktighet. Alla mötesplatser inklusive Ungdomens hus har styrelser där barn och unga ges möjlighet till stort inflytande. Under första halvåret slutförs satsningen "Demokratislaget".

Gemensamma rutiner finns i stadsdelsförvaltningen för hur förslag, klagomål och synpunkter ska hanteras.

NÄMNDMÅL:

Företagare upplever det som enkelt att få information och rådgivning för att etablera företag i Skärholmen

Vid Medborgarkontoret ska företagare få information och vägledning om vart man bäst vänder sig för att få den hjälp man behöver.

Regeringen har avsatt medel för inrättande av Nystartskontor i åtta kommuner samt i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Blivande och redan etablerade företagare ska få individuellt anpassad rådgivning på ett lättillgängligt sätt. Vi kommer att söka medel från Nutek för detta."

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal företagare som fått rådgivning med hjälp av nystartskontorsmedel	50 företagare	År
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Vi mäter nöjdheten hos företagarna i Skärholmen som fått vägledning/rådgivning med hjälp av nystartsmedel	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

Hur lågkonjunkturen kommer att påverka behovet av försörjningsstöd under 2009 är svårt att förutsäga då detta till stor del beror på dess längd och inom vilka sektorer den drabbar.

Ansaret för att människor snabbt ska ut i jobb ligger på Jobbtorgen.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	4,6 %	max 6 %	År
Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	59	tas fram 2009	Tertial
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	44	I 400 st	Tertial
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	8 %	tas fram 2009	Tertial
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	50 %	50 %	Tertial
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Utarbeta rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	2008-01-01	2010-12-31	
Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden erbjuder tillsammans med Jobbtorg, arbetsförmedling, polis, skatteverket och andra aktörer, alla flyktingar bosatta i Skärholmen som behöver stöd, insatser som leder till egen försörjning innan introduktionens slut.

Alla nyanlända erbjuds samhällsinformation som ges individuellt vid ett tillfälle och i grupp vid fem tillfällen.

Informationen innehåller en allmän del och en del om det offentliga Sverige (socialförsäkringssystemet, bostad, barnomsorg och utbildning samt arbetsmarknad). Samhällsinformationen syftar till att ge kunskap om samhället så att man förstår hur man kan klara sig själv i Sverige.

Alla flyktingar som behöver stöd för att söka jobb ges en tid på Jobbtorget. Alla flyktingar som behöver introduktionsersättning träffar en socialsekreterare och tillsammans upprättas en introduktionsplan för snabbaste vägen till egen försörjning. Ett bra samarbete mellan olika aktörer underlättar den nyanländes introduktion i det svenska arbetslivet.

Stadsdelsnämnden ansvarar för mottagning, introduktionsplan, samhällsinformation och utbetalning av introduktionsersättning. Målet med den individuella introduktionsplaneringen är att de som är friska och är i arbetsför ålder, redan från början ska ha *egen försörjning*. Jobbtorgen ansvarar för aktivitetsplan och arbetsmarknadsåtgärder för vuxna arbetsföra flyktingar. Där finns även svenska för invandrare (SFI). Jobbtorgen och stadsdelen samarbetar också med Arbetsförmedlingen (AF).

En gemensam planering och introduktionsplan tas gemensamt fram för varje flykting som har introduktionsersättning. När flera parter är inblandade genomförs flerparsamtal, så att alla inblandade vet vad som ska göras och av vem. Inom "Samråd sydväst" (ett gemensamt samverkansforum mellan stadsdelarna Älvsjö, Hägersten, Liljeholmen och Skärholmen samt Jobbtorgen och Arbetsförmedlingen) görs gemensamma överenskommelser om hur vi ska arbeta tillsammans. Vid behov ges speciella insatser till individen.

Målet är att 50% av dem som börjar introduktionen ska ha en egen försörjning när introduktionsperioden är slut efter 18 månader.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel flyktingar som har introduktionsplan av dem som uppbär introduktionsersättning	100	Tertial
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska träffa varje flykting som har introduktionsersättning och göra en gemensam planering för hur denne snabbast ska nå egen försörjning.	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen deltar i "samråd Sydväst" möten	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden utvecklar i samverkan med Jobbtorg, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och vårdcentralerna arbetssätt så att individen klarar sin egen försörjning.

När den sökande kontaktar mottagningsgruppen för att få ekonomiskt bistånd erbjuds denne insatser från Jobbtorget. Nära samarbete sker med Arbetsförmedling, försäkringskassa och vårdcentraler.

Stadsdelsförvaltningen har ett nära samarbete med Arbetsförmedling, försäkringskassa och vårdcentraler. Alla parter verkar gemensamt för att individen ska komma ut i arbete så snabbt som möjligt.

Vi ser fram emot ett än mer utvecklat samarbete med Jobbtorgen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska samarbeta med t ex Jobbtorg, arbetsförmedling och primärvård och ge stöd och insatser från vuxenheten för att stärka individen till egen försörjning.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden ska möjliggöra för individen att ta tillvara sina egna resurser och så långt som möjligt bli oberoende av socialtjänstens insatser.

Alla insatser syftar till att stärka den enskilde att klara sig själv så långt som möjligt. Vi tror att alla vuxna har en önskan och någon förmåga att leva självständigt. Vi arbetar med människans resurser och lyfter fram de framsteg vi ser.

Alla invånare som söker försörjningsstöd kontaktar mottagningsenheten och vid behov erbjuds personen tid på Jobbtorg och tid på enheten för försörjningsstöd. Enheten för försörjningsstöd gör tillsammans med den sökande en planering för hur denne snabbast ska nå egen försörjning.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel besök hos hushåll som bor i andrahandsboende och söker ekonomiskt bistånd för detta.	100 %	År

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
----------------------	------------	-----------

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska göra en individuell planering tillsammans med individen som visar den snabbaste vägen till egen försörjning.	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska besöka alla Skärholmshushåll som är aktuella för ekonomiskt bistånd och har andrahands- eller inneboendekontrakt.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Alla stadsdelsnämndens enheter ser möjligheten med att ta emot aspiranter från Jobbtorget.

Alla enheter ska bidra till att arbetslösa kan erhålla praktik och därmed utöka sina möjligheter att få ett arbete och bli självförsörjande.

Alla stadsdelsnämndens enheter ska bidra till att arbetslösa kan erhålla praktik och därmed utöka sina möjligheter att få ett arbete och bli självförsörjande.

Förskolan ser det som en tillgång att ta emot aspiranter från Jobbtorgen och har redan ett samarbete med Jobbtorgen.

Inom Social omsorg för barn och unga är man positiv till att inom verksamhetens administrativa enhet ta emot praktikanter från Jobbtorgen.

Inom omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning ser man möjligheter med att ta emot aspiranter för praktik, då människors intresse för att arbeta inom omsorgsverksamheten kan öka.

Det är viktigt att ge möjlighet till träning och praktik i arbetslivet.

NÄMNDMÅL:

I samspel med fastighetsägarna utvecklar stadsdelsnämnden arbetssätt som motverkar hemlöshet.

Genom ett nära samarbete mellan stadsdelförvaltningen och fastighetsägarna och andra intressenter ökar möjligheterna till tidiga åtgärder och förebyggande insatser, för att motverka att hemlöshet uppstår. I detta samarbete utvecklas gemensamma rutiner och arbetssätt, som säkerställer kvalitén.

I nära samarbete med de olika fastighetsägarna utvecklas arbetssätt och säkra rutiner för att hantera uppkomna situationer på ett sådant sätt, att en långsiktig gynnsam utveckling gynnas och hemlöshet avvärs.

En samverkan mellan bostöd, behandlingsinsatser mot ev missbruk, försörjningsstöd samt budget- och skuldrådgivning sker för att stärka personer så att de klarar eget boende.

För personer som inte klarar eget boende ordnas annat boende med det stöd som behövs.

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden säkerställer utbetalningen av ekonomiskt bistånd så att rätt person får rätt bidrag

Stadsdelsförvaltningen kommer under 2009 att revidera rutinerna för utbetalning av ekonomiskt bistånd, genom att kvalitetssäkra daglig avstämning av beslut och öka internkontrollerna.

Idag finns rutiner för att säkerställa utbetalningen av ekonomiskt bistånd så att rätt person får rätt bidrag. Dessa rutiner omfattar bl a daglig avstämning av beslut, internkontroller och samt en handläggare som särskilt ansvarar för FUT (felaktiga utbetalningar). Under 2009 ska dessa rutiner revideras och utvecklas ytterligare.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Samtliga enheter inom Skärholmens stadsdelsförvaltning arbetar för en hållbar livsmiljö, tillsammans med brukare där det är möjligt. På flera förskolor ingår Fältskolan, där kretsloppsfrågor ingår. Vid flera förskolor sker kompostering. Enheterna hushållar med energi och material för att värna om miljö.

När det gäller inköp av både ekologiska varor (livsmedel mm), utrustning och material är förvaltningen beroende av de leverantörer som staden har centralupphandlat och slutit ramavtal med. Stadsdelsförvaltningen gör avrop från stadens centrala avtal. Det förutsätts att det skett en upphandling med företag som erbjuder ett billigt och rikt sortiment på miljövänliga produkter och tjänster.

När stadsdelsförvaltningen genomför egna lokala upphandlingar, direktupphandling eller andra inköp, beaktas alltid miljökraven.

Vid konferenser och resor väljs närliggande alternativ när det är möjligt, och anläggningar med miljöcertifiering prioriteras.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	Månad
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	tas fram 2009	År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	15 %	öka	Halvår
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	60 %	85 %	Halvår
Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	År
Elförbrukning (alla nämnder)	3 775 000 kWh	tas fram 2009	År
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	År
Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	30 %	tas fram 2009	År
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	30 %	100 %	År

NÄMNDMÅL:

Alla enheter ökar sitt bidrag till en hållbar livsmiljö

Alla enheter i stadsdelsförvaltningen ska inom sina verksamheter identifiera olika konkreta aktiviteter som varje anställd kan genomföra, för att förbättra livsmiljön.

Stadsdelsförvaltningen verkar för en långsiktigt hållbar miljö genom att källsortera avfall: glas, el, metall, batterier, papper och kartong. Digital kommunikation uppmuntras för att spara papper. Tryckning och kopiering sker dubbelsidigt för att hålla nere pappersåtgången. Vid inköp prioriteras ekologiska produkter och livsmedel i den mån det finns. De bilar vi nyttjar körs i huvudsak på etanol och vi strävar efter att åka kollektivt på våra tjänsteresor.

Barnen på förskolorna kommer att vara delaktiga i att sortera papper, glas, metall m.m. Kökspersonalen har kontinuerliga möten och diskuterar ekologiska inköp.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Kostnader för SL resor	250 tkr	Tertial
Kostnader för taxiresor	190 tkr	Tertial

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal flygresor	80	Tertial
Antal tågresor	350	Tertial
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska genomföra resor, konferenser mm så att negativ miljöpåverkan blir så liten som möjligt. Stadsdelsnämnd- och förvaltning kommer att beakta risk för miljöpåverkan vid val av resor och konferensanläggning mm, samt prioritera anläggningar som är miljöcertifierade	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen informerar medborgarna om en hållbar livsmiljö	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

I Skärholmen erbjuds ett rikt kultur- och idrottsliv både för allmänheten och för brukare i verksamheterna. Skärholmsborna informeras om kommande kulturutbud. Inbjudan till olika kulturarrangemang går direkt ut till förskolor, äldre och funktionsnedsatta i stadsdelens verksamheter.

Stadsteatern är etablerad i Skärholmen vilket är positivt för det levande kulturlivet i stadsdelen.

I Skärholmen erbjuds ett rikt idrottsliv då stadens största friidrottsanläggning inomhus, finns i Sätra. I Skärholmen finns också stall, badhus, basket och ett rikt fotbolls- och ishockeyutbud för flickor och pojkar.

Därutöver erbjuder Skärholmen en fantastisk möjlighet till rekreation och friluftsliv med den vackra naturen, Mälaren och naturskyddsområdet i Sätra.

För att utveckla fritidslivet i Skärholmen för skärholmsborna och besökare ser vi gärna en utbyggnad av fler fria ytor och anläggningar för spontanidrott under årets alla årstider.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal deltagande barn och ungdomar i egen skapande verksamhet	566 st	tas fram av nämnden	År
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Driften av parklekarna kan erbjudas utomstående entreprenörer.	2009-01-01	2010-12-31	
Bidragsgivningen ska säkerställa likabehandling	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka	2009-01-01	2010-12-31
Barn och ungdomar ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva olika former av kultur	2009-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad	2008-01-01	2010-12-31

NÄMNDMÅL:

Skärholmen utvecklas som kultur- och fritidsstadsdel, och ökar tillgängligheten för barn, unga, funktionsnedsatta och äldre.

Samordning och utveckling av det lokala kulturarbetet i Skärholmen sker genom ett samarbete med det fria kulturlivet, föreningar, näringslivet, stadsteatern och andra kulturinstitutioner samt kulturnämnden. Barn i förskolan erbjuds terminsprogram med kulturutbud i Skärholmen. Fritids- och kulturaktiviteter ska vara tillgängliga för alla.

Alla barn mellan 2-6 år kommer att delta i minst en av de professionella kulturaktiviteter som stadsdelen erbjuder per termin. Alla barn har regelbunden tillgång till biblioteken och dess utbud, såsom sagostunder på olika språk, filmvisning och boklån. De äldre barnen ska få ökad kännedom om sin huvudstad och dess olika kulturutbud, genom bl a museibesök, stadsvandringar och utställningar.

I januari 2009 planeras en ny öppen verksamhet att starta i parken Kulan i Sättra. Kulan ska vara öppen för alla medborgare under både dag- och kvällstid samt helger. I verksamheten ska både yngre och äldre barn, ungdomar, äldre- och funktionshindrade personer samt övriga medborgare kunna mötas. För yngre barn sker verksamheten på f.m. och för äldre barn på e.m. Verksamheter på kvällar och helger ska föreningen Trivselföreningen Kulan ansvara för. Att dela verksamheter med privata initiativ ligger helt i linje med KF:s intentioner enligt 2009 års budget.

Fritidsenheten erbjuder funktionsnedsatta ungdomar en attraktiv verksamhet.

Flickor ska erbjudas verksamheter där de har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter som pojkar. Genus och likvärdigt bemötande är frågor som alltid finns med på våra verksamhetsplaneringar och styrelsemöten.

LSS gruppbofästelser kommer att fortsätta driva och utveckla fritids-, hälso-, och etikprojektet. "Fritid för alla" är ett projekt som riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Syftet är att skapa möjligheter till sociala kontakter, öka kunskaperna och delaktigheten i samhället och att målgruppen ska ges möjlighet att ta större makt över sina liv.

Omsorgen om äldre kommer under 2009 att fortsätta utvecklingen av sociala och kulturella aktiviteter. Aktivitetsprojekt på Ekens aktivitetscenter och våra vård- och omsorgsboenden erbjuder ett rikt kulturutbud till de äldre i stadsdelen och på vård- och omsorgsboendena.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal planerade aktiviteter som erbjuds besökarna i parklekarna	600	År
Andel professionell kulturerbjudande i förskolan	100 %	År
Andel äldre som erbjuds en kulturaktivitet per termin inom vård	100 %	År
Andel personer med funktionsnedsättning som erbjuds en kulturaktivitet per termin inom vården.	100 %	År
Nyttjandegrad av kulturerbjudande för barn i förskoleåldern	100 %	Tertial
Nyttjandegrad av kulturerbjudande för äldre	35 %	Tertial
Nyttjandegrad av kulturerbjudande för personer med funktionsnedsättning	35 %	År
Antal planerade aktiviteter som erbjuds besökarna i mötelplatserna.	600	År
Andel flickor som ofta brukar vara på mötesplatser i årskurs 9.	13 %	År
Andel pojkar som ofta brukar vara på mötesplatser i årskurs 9	21 %	År
Andel flickor som ofta brukar vara på mötesplatser i gymnasie årskurs 2	1 %	År
Andel pojkar som ofta brukar vara på mötesplatser i gymnasie årskurs 2	8 %	År
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla invånare i Skärholmen informeras varje månad om kulturutbudet i Skärholmen	2008-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska verka för att staden bidrar till att Kulturgårdarna Jakobsbergs Gård och Skärholmens Gård kan fortsätta sina verksamheter	2008-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla barn inom förskola, alla personer med funktionsnedsättning i stadsdelens verksamheter och äldre inom äldreomsorgen ska erbjudas minst en professionell kulturaktivitet per termin	2008-10-20	2009-12-31
Fritidsverksamheten ska i samverkan med Ungdomsrådet, URIS, ta fram platser för spontanidrott.	2009-01-01	2009-12-31
Fritidsverksamhet och roliga aktiviteter ska erbjudas barn och unga personer med funktionsnedsättning i stadsdelens fritidsverksamhet.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

I den lokala pressen informerar stadsdelsförvaltningen om städning och vart skräp ska lämnas. På samtliga medborgarmöten informeras skärholmsborna om olika stadsmiljöfrågor. Medborgarmöten med medföljande trygghetsvandring genomförs i alla 4 stadsdelar i Skärholmen.

Ett åtgärdsprogram "Åtgärder för att minska brottslighet och ökad trygghet i Skärholmen" i samverkan med polisen och fastighetsprogram tagits fram. Detta ska uppdateras under 2009.

Under 2009 planeras en återvinningscentral att byggas i Skärholmen.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31

NÄMNDMÅL:

Boende, arbetande och besökande upplever Skärholmen som en ren, trygg och tillgänglig stadsdel.

Skärholmen ska upplevas som en ren, trygg och lättillgänglig stadsdel av alla. Samarbete sker med fastighetsägare, polis, organisationer och föreningar. Inom stadsdelen ska alla enheter bidra till en positiv upplevelse av Skärholmen.

I Skärholmen finns nästan allt man önska: natur, kultur, en levande miljö med internationell prägel, shoppingcentrum och en god offentlig service. Ett hotell, hälso- och sjukvård, gymnasium, Stockholms stadsteater Skärholmen och stadsdelsförvaltningen med alla sina verksamheter. I stadsdelsnämndsområdet finns 8 grundskolor, 44 förskolor och 27 familjedaghem, 2:aHemmet (Ungdomens Hus) och 7 andra mötesplatser/parklekar för barn och unga, 1

servicehus och 10 gruppboenden, och 2 boenden för äldre. Skärholmens centrum är efter ombyggnad och invigning, Nordens största och modernaste köpcentra med ca 200 butiker.

I Sätmaskogen finns ett naturreservat. Här kan man se duvhökar eller till och med havsörn flyga över fjärden. Längst stranden vid Mälaren löper Hälsans Stig. 2 bad finns i stadsdelsområdet samt en campingplats. På medborgarkontoret finns kartor, broschyrer om kultur- och strandpromenader mm.

Vi arbetar fortlöpande med miljöförbättringar. Genom dialog med medborgare och andra aktörer arbetar vi för att öka tryggheten, tillgängligheten och förbättra renhållningen genom att anordna medborgarmöten, ta del av medborgarförslag, upprätta brukaravtal och ha kontakter/anordna möten med andra berörda aktörer. På medborgarkontoret tas alla frågor emot, oberoende av vem som har ansvaret. Driftcentralen har telefon- och mailservice dygnet runt.

Bristande trygghet ska åtgärdas. Ett åtgärdprogram för att öka tryggheten och minska brottsligheten i Skärholmen har utarbetats av förvaltning, polis och fastighetsägare, detta kommer att revideras under 2009. Programmet utformades på basis av en omfattande kartläggning av medborgarnas uppfattning om olika trygghetsaspekter och anmäld brottslighet.

Redan i förskolan förmedlas ansvaret för en ren miljö, att inte skräpa ner och innebörden i allemansrätten.

Fritidsenheten arbetar för en tryggare stadsdel genom att erbjuda barn och ungdomar goda fritidsaktiviteter. I en nära dialog med barn och unga planeras och genomförs fritidsverksamhet med ett brett och spännande innehåll.

Vi bidrar till en trygg och tillgänglig stadsdel genom att ge stöd till de medborgare som behöver, att få arbete och meningsfull sysselsättning. Vi stävjar ungdomskriminalitet genom att reagera snabbt tillsammans med polisen och vi erbjuder insatser för att personer med en missbruksproblematik ska få bukt med denna.

Omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning arbetar med tillgängligheten på alla enheter. Den fysiska miljön ska vara tillgänglig för alla, material som ges till brukarna ska göras lättläst och tolkar ska anlitas vid behov.

Vi verkar för en säker miljö för såväl klienter/patienter och anställda. Vi polisanmäler hot och våld, och vi är kunniga på hur vi ska hantera sådana problem. Vi har tydliga säkerhetsrutiner, omfattande larmsystem och utrustar

vissa förskolor med kameraövervakning. Vi har en hög tillgänglighet både lokalmässigt och personalmässigt och vårt bemötande är respektfullt.

Skärholmen ska upplevas som en ren, trygg och lättillgänglig stadsdel av alla. Medborgare, fastighetsägare, polis, organisationer och föreningar verkar för detta bl a i det lokala Brottsförebyggande Rådet.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal medborgarmöte	8	År
Antal trygghetsvandringar	8	År
Antal brukaravtal	2	År
Antal informationtillfällen avseende brand och skydd	2	Tertial
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Trygghetsvandringar och medborgarmöten med medborgare, polis och fastighetsägare ska genomföras.	2009-01-01	2209-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska prioritera renhållning på parkmark och utveckla rutinerna för detta	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska informera medborgarna om hur stadsdelen arbetar med att Skärholmen ska vara en ren och snygg stadsdel, och hur de kan ta sitt ansvar och bidra till detta.	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska föra dialog med medborgare och berörda nämnder i stadsmiljöfrågor som berör Skärholmen.	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska inom ramen för det lokala brottsförebyggande rådet, samverka med polis, fastighetsägare, religiösa samfund, ideella organisationer, utbildningsförvaltningen och brandmyndigheten enligt "Åtgärder för minskad brottslighet och ökad trygghet i Skärholmen"	2009-01-01	2209-12-31
Redovisa stadens Trygghetsmätning	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska samverka med myndigheter och föreningar om att värna om miljön i Skärholmen	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:**Stadsdelsnämnden arbetar aktivt för att nyrekrytering till missbruk ska minska**

Avsikten är att förhindra att barn och unga utvecklar ett normbrytande beteende.

Ett långsiktigt drogpreventivt arbete sker i stadsdelens olika verksamheter. Stor vikt läggs vid evidens- och kunskapsbaserade metoder. Medarbetarna inspireras till egen kreativitet om hur man kan hitta arbetssätt för att tidigt förebygga ohälsa, missbruk, användning av droger och antisocialitet. Kompetenshöjning planeras för att tidigt upptäcka tecken och symtom på droganvändning. Utbildning kommer att genomföras för personal från alla verksamheter som möter ungdomar i sitt arbete.

Åtgärder som ska bidra till att minska konsumtionen av alkohol och narkotika är fortsatt utveckling av folköls- och tobakstillsynen. Stadsdelen medverkar även i handläggning av serveringstillstånd och arbete mot langning. Stadsdelens preventionssamordnare är behjälplig i frågor som rör det förebyggande arbetet internt och externt och är koordinator i Skärholmens lokala brottsförebyggande råd. Frågan om det ökade narkotikabruket bland ungdomar kommer att lyftas i det lokala brottsförebyggande rådsarbetet, där fritidsenheten och skolorna kommer att vara viktiga samarbetspartners.

Föräldrar till missbrukande ungdomar erbjuds regelmässigt kontakt med stödföreningar.

Fältverksamheten uppmärksammar unga som nyttjar droger och utvecklar det drog- och brottsförebyggande arbetet inom ramen för UNG (Ung nattvandring). I UNG engageras och utbildas 24 ungdomar under året. Målsättningen är att påverka ungas attityder och beteende i en hälsofrämjande riktning. Ungdomsmottagningen kommer att utbilda sig i AUDIT (Alcohol use disorders identification test), som har god träffsäkerhet när det gäller tidig identifiering av skadligt drickande. Skärholmen har ett speciellt avtal med Maria Ungdomsenhet om vilka insatser man där kan tillgodose för ungdomarna och deras familjer.

Då barn/ungdomar misstänks för brott tas omedelbart kontakt med familjen. Förstagångsbrott ska särskilt uppmärksammas då kontakt ska ske inom 24 timmar från det att anmälan inkommit.

I samarbetet med Preventionscentrum Stockholm (Socialtjänstförvaltningen) kommer denna verksamhet att följas upp.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal unga kallade till samtal hos socialtjänsten inom ett dygn från polisens underrättelse om misstänkt förstagångsbrott	100	Tertial
Andel unga som kommit till samtal på kallelse från socialtjänsten efter underrättelse från polisen om misstänkt förstagångsbrott	100 %	Tertial
Andel nya anmälningar på unga som kallats till samtal hos socialtjänsten inom ett dygn från polisens underrättelse om misstänkt förstagångsbrott	5 %	År
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Barn och unga som grips eller omhändertas misstänkta för sitt första brott ska tillsammans med vårdnadshavare inom ett dygn från polisens underrättelse, kallas till samtal hos socialtjänsten	2009-01-01	2009-12-31

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:
2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

Skärholmsborna erbjuds valfrihet och mångfald i verksamhetsutbudet. De ges information om vilka privata och kommunala utförare som finns att välja mellan samt olika inriktningar inom varje verksamhet.

Kundvalsmodell kommer att finnas i alla stadens omsorgsverksamheter senast 1/1 2010. Vilket innebär att brukare "röstar med fötterna" d v s själva väljer den utförare som de erhåller omsorg och service från.

Biståndbedömarna informerar brukare om samtliga utbud som finns att tillgå, och på Medborgarkontoret kan allmänhet och andra få hjälp och information när de har behov av allmänna välfärdstjänster..

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	2 st	20 st	Tertial

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med sin aktivitetsplan och stödja och uppmuntra personalen som vill knoppa av	2008-01-01	2010-12-31
Valfrihetsmodell för boende, daglig verksamhet och korttidsboende införs	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Skärholmsborna erbjuds en mångfald av olika utbud och inriktningar inom såväl förskola, fritid, kultur, äldreomsorg och verksamheter för personer med funktionsnedsättning.

Skärholmsborna ska ha möjlighet att välja mellan olika utförare vid behov av service. Vid val av kommunal utförare ska de ha möjlighet till individanpassad verksamhet.

Vid Medborgarkontoret får skärholmsborna en god översikt över stadens offentliga och privata välfärdstjänster vilket underlättar medvetna kundval. De får hjälp att hitta den information de behöver, t.ex på www.stockholm.se.

Tillgängligheten säkerställs genom generösa telefon- och öppettider, en kväll i veckan är det öppet till kl 19.

Biståndsbedömarna ger brukare och deras närstående information om utbudet av olika välfärdstjänster inom stadens valfrihetsmodell, för att underlätta den

enskildes val. Utöver muntlig information lämnas en utförarkatalog för hemtjänsten alternativt en informationsfolder om valfrihetsmodellen på vård- och omsorgsboenden. På stadens hemsida finns upphandlade utförare inom valfrihetsmodellerna presenterade.

Inom stadsdelsförvaltningen erbjuds olika inriktningar i verksamheterna. Flera förskolor har profilerat sin verksamhet, t ex inom Reggio Emilia och med hemvister, torgverksamhet samt utförskola.

Inom fritidsverksamheten är barn och unga delaktiga i utformningen av verksamheten. Alla barn och unga är välkomna till verksamheterna. En viss samverkan med föreningslivet finns för att besökarna ska få en så bred och spännande verksamhet som möjligt.

Inom verksamheten för omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning prioriteras utbildningar för att höja kompetensnivån och utveckla verksamheterna. På Sätra vård och omsorgsboende utbildas exempelvis Silviasystrar (utbildade vid Silviahemmet som får en spetskompetens som vårdare och handledare inom demens). Andra spetskompetensgrupper bland personalen inom omsorgen om äldre är psykiska funktionshinder och vård i livets slut.

Eken är ett aktivitetscentrum för alla över 65 år som bor inom Skärholmens stadsdelsområde. Eken erbjuder minst två aktiviteter varje dag och vissa kvällar anordnas också pubaftnar med musikunderhållning samt dans och temakvällar.

Stadsdelsnämnden har i Aktivitetsplanen för upphandling och konkurrens beslutat att konkurrensutsätta familj och nätverksgruppen inom social omsorg för barn och unga, daglig verksamhet för funktionsnedsatta och socialpsykiatri under perioden.

Avknoppning stimuleras. Intresserade avknoppare kan få information och utbildning samt handledning kring att starta eget företag och driva verksamheten i egen regi.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal informationstillfällen för avknoppning	10	Tertial
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska bl a via Medborgarkontoret ge en för medborgaren tillgänglig och god översikt över stadens offentliga och privata välfärdstjänster och underlätta för Skärholmens medborgare att göra medvetna kundval	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska utforma sina verksamheter så att de är konkurrenskraftiga och av god kvalitet	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Skärholmens anställda ska regelbundet erbjudas information, vägledning och stöd för avknoppning	2009-01-01	2009-12-31
En varierad fritid ska erbjudas alla i Skärholmens stadsdel	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden ska utforma lättillgänglig och lättförståelig information, beslutsunderlag, policies och rutiner.

Alla människor ska enkelt förstå vad som står i stadsdelsförvaltningens dokumentation och information om den kommunala verksamheten

I Skärholmen bor medborgare från ca 150 olika länder, som i olika grad har tillägnat sig svenska språket. Vid Medborgarkontoret erbjuds hjälp att förstå information. Stadsdelsförvaltningens broschyrer skrivs på ett lättläst sätt, liksom all information på webb och i nyhetsbrev. Visst material har utarbetats i samarbete med Centrum för lättläst. På alla enheter inom omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning kommer allt material som direkt riktar sig till de äldre/brukarna skrivas på lättläst svenska. Alla beslutsunderlag i utredningar ska formuleras så att bedömningar och slutsatser kan förstås av den enskilde. Vid behov används alltid tolk.

Inom omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning är allt material som riktar sig till brukarna skrivet på ett lättförståeligt sätt.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

Vid de kommunala förskolorna i Skärholmen ingår natur, fysisk aktivitet och genusfrågor i verksamheten. Arbetet utvecklas ständigt genom kvalitetsmöten för personal i förskolan.

Den pedagogiska innemiljön med olika lekstationer utvecklas för att inbjuda till smågruppsaktiviteter och forskande lekar. Vid dessa stationer får barnen möjlighet att laborera med svenska språket, matematik, naturvetenskap och byggkonstruktion. Arbetet med de matematiska begreppen fortsätter att utvecklas i de vardagliga aktiviteterna och i miljön.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	Månad
Andel förskollärare	38 %	tas fram 2009	År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande	90	tas fram 2009	Tertial
Resultatet av enheternas självvärdering avseende utveckling och lärande inom förskola		Tas fram 2009	Tertial
Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	0 %	tas fram 2009	Tertial
Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	0 %	tas fram 2009	Tertial
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Stadsdelsnämnderna ska samverka med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga	2008-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans personal kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2007-01-01	2010-12-31	
Förskolan ska utveckla kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag	2009-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden äldreomsorg och förskola ska tillsammans utveckla metoder för den enskildes trygghet, oberoende, inflytande och respekt.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden tillvaratar tillsammans med förskolan, skolan, socialtjänsten och familjen och övriga aktörer/nätverk, de gemensamma resurserna, så att barnen kan växa upp och leva som en självständig individ. (Samverkan)

Med gemensamma krafter verkar vi för att att Skärholmen är en bra uppväxtmiljö för barn och unga.

När vuxna samverkar för barnens bästa skapas goda förutsättningar för en gynnsam utveckling av barnen - de känner sig sedda och trygga.

Samtliga barn som behöver stöd i sin utveckling, ges individuellt stöd i samverkan med familjen.

Arbetet börjar i förskolan. I Skärholmen erbjuder förskolorna verksamhet i små barngrupper, för att kunna möta varje barns behov på bästa sätt. Barnen delas in i mindre grupper och verksamheten anpassas, för att kunna tillmötesgå barnen. Smågruppsindelningen skapar också möjligheter för barnen att upptäcka varandras olika kompetenser och kunskaper. Förskolan erbjuder en verksamhet grundad på demokratiska principer, så att alla barn känner sig sedda, bekräftade

och respekterade. Dialog förs med föräldrarna kring barnen och deras vardag i förskolan.

Samverkan fortsätter vid barnens/familjens övergång till skolan och fritidshem, där alla verkar för att övergången blir så smidig som möjligt.

I Skärholmens fritidsverksamhet för barn och unga, främst vid parklekar och mötesplatser utformas verksamheten av barn, unga och personal, utifrån demokratiska grunder. Föräldrarna bjuds in att besöka de ungas mötesplatser. Vid arrangemang försöker eftersträvas en samverkan med föreningar eller andra verksamheter.

Därutöver erbjuds fritids-, idrotts- och kulturella aktiviteter av ideella krafter.

Tidigt uppmärksammas barn och familjer som behöver stöd. Då samverkar berörda från förskola, skola, fritid, social omsorg om barn och unga och familjerna för att barnens uppväxtvillkor ska bli så bra som möjligt. Samarbete sker, inom och utom stadsdelen, med myndigheter och organisationer, som möter barn och ungdomar i sin verksamhet när det behövs.

NÄMNDMÅL:

Skärholmens förskolor har en inspirerande och trygg miljö som ger barnen stimulans och kunskap, så att de utvecklar sin förståelse för omvärlden. (Utveckling och Lärande)

I Skärholmens förskolor ska föräldrar och barn uppleva att miljön är trygg och att verksamheten är spännande och rolig. Barnens nyfikenhet och kreativitet ska stimuleras.

I våra förskolor möter barnen engagerade vuxna som ser varje barns möjligheter till utveckling i samspel med andra barn. En pedagogisk verksamhet erbjuds där omsorg, lek och lärande och språk bildar en helhet. Alla barn och föräldrar möts med respekt och med rätt till delaktighet och inflytande. Den pedagogiska miljön (ute och inne) och verksamheten är utformad till att utmana, inspirera och locka till lek och lärande och inbjuda barnen till egna val. Sammantaget ger detta barnen stimulans och kunskap, så att de utvecklar sin förståelse för omvärlden.

Barngruppen delas ofta in i mindre grupper. I dessa grupper ingår bland annat rörelselek, skapande verksamhet och aktiviteter, som samtidigt stimulerar barnens språkutveckling. Genom samtal och dialog lyfts varje barns kompetens och egna erfarenheter fram.

Likabehandlingsplanen ska förankras och vara ett levande dokument för föräldrar, barn och medarbetare.

"Småbarnssatsningen" vid 12 avdelningar, fortsätter för att vidareutveckla det pedagogiska arbetet med de små barnen. Syftet är att uppmärksamma de små barnens behov och stimulera deras nyfikenhet och kreativitet bl a genom att

skapa spännande lekmiljöer. I satsningen ingår också att öka föräldrarnas delaktighet och inflytande.

Under 2009 ska förskolan utveckla arbetet med matematik, natur och genusperspektiv, de matematiska begreppen ska uppmärksammas i den dagliga verksamheten.

Andelen förskollärare ska öka och kompetensutveckling till personalen ska ges.

I förskolan anser vi att barnens tro på den egna förmågan ger framtidstro. Förskolorna i Skärholmen erbjuder alla barn en förskoletid i en trygg miljö.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Andelen utbildade förskollärare och övrig pedagogisk personal, ska öka.	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska fortsätta den s.k. "småbarnssatsningen".	2008-01-01	2009-12-31
Förskolan ska utveckla arbetet med matematik, natur och genusperspektiv.	2008-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Skärholmens förskolor erbjuder en god miljö för barnens språk- och kunskapsutveckling i förskolan, med fokus på svenska språket. (Utveckling och Lärande)

I Skärholmen finns ett etablerat språkstöd i förskolorna, "Språkprogrammet", som dokumenteras och följs upp i utvecklingssamtal med föräldrar. Barnens språkliga förmåga kartläggs minst en gång per år och dokumenteras. Denna kartläggning ligger till grund för barnets individuella språkstöd.

Av barnen i förskolan har ca 16% svenska som modersmål. Bland de som inte har svenska som modersmål talas ca 77 språk.

Förskolorna erbjuder en god miljö för barnens språk- och kunskapsutveckling med fokus på svenska språket, genom förskolans språkprogram och modersmålsstöd. Barnens språkutveckling kartläggs minst en gång per år, i nivå 1-6, där nivå 1 är inga mätbara kunskaper och nivå 6 är bra kunskaper. Dessa nivåer ligger till grund för barnets individuella språkstöd. Språkplanen följs upp i utvecklingssamtal med föräldrar. Språkplanen kommer att revideras under 2009. Vi intervjuar barnen för att kunna göra en uppfattning av barnens språkutveckling.

Vi ska även 2009 göra en kartläggning av barnens färdigheter i svenska språket.

Den flerspråkiga personalens språk- och kulturkunskap används i möten och arbete med barn och föräldrar. Personalen samarbetar med föräldrarna för att understryka värdet av att modersmålet utvecklas parallellt med det svenska språket.

Vi använder litteratur, sagoberättande, bilder och olika former av skapande, för att stärka språket. Rim, ramsor, sång och musik ger barnen en lustfylld känsla för språket och bidrar till barnens språkutveckling.

Vi vidareutvecklar ett bibliotek med böcker på annat modersmål än svenska, som ska vara tillgängligt för medarbetare och föräldrar.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andelen barn som behärskar svenska enligt nivå 3+4	53 %	År
Andelen barn som behärskar svenska enligt nivå 5+6	31 %	År
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förskolan ska årligen göra en kartläggning över barnens färdigheter i svenska språket	2008-01-01	2009-12-31
Genom att arbeta med förskolans språkprogram och modersmålsstöd utvecklas barnens språk och kunskaper	2008-10-22	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

I Skärholmens förskolor är barn och föräldrar delaktiga och har inflytande. (Barns inflytande)

Samtliga barn som behöver stöd i sin utveckling, ges individuellt stöd i samverkan med familjen.

Förskolan startar samarbetet med föräldrarna redan när barnet börjar på förskolan, genom att erbjuda en föräldraaktiv inskolning. Det innebär att förskolan först besöker familjen i deras hem, i en för dem trygg hemmiljö, därefter deltar föräldrarna aktivt i den dagliga verksamheten under 3-4 dagar. Då grundläggs en god kontakt mellan förskola och föräldrar och föräldrarna får insyn i förskolans verksamhet. Inskolningen avslutas med ett uppföljningssamtal.

Förskolan anordnar olika former av föräldrasammankomster, såsom möten, middagar, drop in kaffe och träffar/ cirklar, där information ges om verksamheten och där föräldrar ges möjlighet till att ge förslag, ställa frågor och ha synpunkter på verksamheten. Dessa träffar är också utmärkta tillfällen för familjerna att träffas och utveckla barnens/föräldrarnas gemensamma nätverk. Vid den dagliga kontakten samtalas om viktiga

frågor för barn, föräldrar och förskolor. Under 2009 kommer förskolan utveckla tillgängligheten och informationen genom månadsbrev till alla föräldrar.

Föräldrar erbjuds föräldrasamtal, då fokus ligger på hur den pedagogiska verksamheten har utformats för det enskilda barnet och för barnet i barngruppen, för att möjliggöra att barnets kompetens och förmågor kommer till uttryck.

Samtliga barn som behöver stöd i sin utveckling, ges individuellt stöd i samverkan med familjen. Vi har kontinuerliga föräldrasamtal, minst en gång per termin, för att följa och utveckla arbetet kring barn och verksamhet.

Då många familjer i Skärholmen har ett annat modersmål än svenska, vill vi utveckla den digitala tekniken med bl. annat bildspel, för att kunna förmedla och åskådliggöra barnens vardag i förskolan och samtala med föräldrarna om den. Förskolan ska även utveckla den pedagogiska dokumentationen på avdelningarna, genom att höja kompetensen hos personalen inom detta område.

Vi använder oss av Brukarenkäten för att förbättra vår verksamhet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förskolan ska samverka med olika verksamheter och särskilt stödja föräldrarollen, när barn och unga behöver stödinsatser.	2008-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Förskolan samverkar med familjen, i arbetet med att stärka barns identitet och självkänsla, samt bidra aktivt till jämställdhet, respekt och likabehandling och ger stöd till barn som behöver det. (Normer och värden)

Varje människa är unik och ska mötas med respekt. I förskolan arbetar vi med att stärka barns självkänsla och identitet. I Skärholmens stadsdelsnämnd finns en gemensam värdegrund, och alla förskolor har en likabehandlingsplan. Samtliga barn som behöver stöd i sin utveckling, får individuellt stöd i samverkan med familjerna.

Genom att uppmärksamma och reflektera kring personalens barnsyn och förhållningssätt utvecklas pedagogiken för att stärka barnens självkänsla. Barnen ska bemötas med positiv feed-back, lära sig att lösa konflikter och hur man är en bra kamrat. Genusarbetet ska följas upp under året i syfte att utveckla den pedagogiska miljön och de material som barnen erbjuds.

Förskolan samverkar och betonar vikten av ett bra samarbete med föräldrarna, så att varje enskilt barns trygghet på förskolan stärks.

Likabehandlingsplanen kommer att revideras under året, för att säkra varje barns rätt till att bli bemött med respekt.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal aktuella likabehandlingsplaner på samtliga förskolor	27	Tertial

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förskolan ska arbeta aktivt och medvetet för att öka föräldrars medverkan och inflytande.	2008-01-01	2009-12-31
Förskola och skola ska samverka kring barnen och deras familjer i övergång mellan förskola och skola.	2008-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Förskolan arbetar för att förbättra barnens fysiska hälsa. (Normer och värden)

I Skärholmens förskolor vistas barnen ute minst en gång per dag. Skärholmen har en vacker och varierad utomhusmiljö, med skogar, berg och ängar samt Mälaren där vi tillbringar mycket tid med barnen.

Den mat som bjuds på förskolorna ska vara näringsrik och förskolorna eftersträvar ekologiskt baserad mat i kosten.

En tidigare undersökning, genomförd av landstinget, visade att 14% av barnen i förskoleåldern i Skärholmen är överviktiga.

Varje barn ska utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande.

I den dagliga utevistelsen ska barnen lockas till varierande rörelsetillfällen. Närheten till skog och mark ger motoriska utmaningar. Förskolorna ska ha en väl genomtänkt innemiljö som tillåter och uppmuntrar barns rörelseglädje. Förskolorna har ett grundmaterial för barns rörelseutveckling inomhus. Friskis och svettis rörelseprogram finns för 3-5 åringar och rörelseband används för de yngre barnen.

En dialog förs mellan personal och föräldrar om barnens kost och rörelsebehov. Vi ska öka vistelsetiden för barnen utomhus, så att den grovmotoriska utvecklingen stimuleras, barnen får goda vanor och bättre kondition. Vissa enheter har tillgång till handledning av specialpedagog med barns rörelseutveckling som specialitet.

Alla förskolor deltar i ett projekt från Centrum för folkhälsan, "Mat och rörelse", då vi under 1 års tid fokuserar på att förbättra barns fysiska hälsa och främja bra matvanor. Efter projektets slutförande, ska en utvärdering göras tillsammans med Centrum för folkhälsan.

Samtlig kökspersonal träffas i nätverk och diskuterar barns kost för att servera näringsriktig mat. En gemensam matsedel för Skärholmens alla förskolor ska upprättas. All personal ska få gå på en föreläsning om kost och hälsa.

På förskolorna äter personal och barn tillsammans, sk "pedagogiska måltider".

NÄMNDMÅL:

I Skärholmen ska barn och unga ges möjlighet att utöva en varierad fritidsverksamhet

I Skärholmen ska barn och unga erbjudas en varierad fritidsverksamhet som kan utföras av stadsdelsförvaltningen eller av andra utförare. Bl a ska Stadsdelsnämndens lokaler och mötesplatser nyttjas för detta.

I Skärholmen erbjuds barn och unga fritidsverksamhet sex av veckans sju dagar/kvällar. Parklekarna erbjuder verksamhet varje eftermiddag, måndag-fredag. De fyra Mötesplatserna har öppet 4 dagar/vecka, med ca 30-80 besökare per dag. Ungdomens Hus "2:a Hemmet" har öppet 5 dagar per vecka (varje lördag) med i genomsnitt 100 ungdomar en vanlig fredagkväll.

Planering av fritidsverksamheten görs tillsammans med ungdomarna och vi strävar efter att erbjuda ett rikt och varierat utbud av aktiviteter. För att uppnå största möjliga bredd ska vi samverka med föreningar och andra arrangörer. Vi garanterar ungdomars inflytande i planeringen, erbjuder goda aktiviteter och ska göra lokalerna tillgängliga för andra intressenter.

I Skärholmen verkar många ideella krafter för roliga fritidsaktiviteter för barn och unga. Vi samverkar med flera av dem, främst i lokalfrågor.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal protokollförda möten från mötesplatserna och URIS	56	År

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Fritidsverksamheten utformas av styrelserna vid mötesplatserna och 2:a Hemmet, i samarbete med Skärholmens ungdomsråd URIS.	2009-01-31	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Skärholmsborna erbjuds en mångfald av olika utbud och inriktningar inom förskola (Utveckling och Lärande)

Föräldrar och barn ska ha flera olika alternativ att välja mellan; både inriktningar inom våra kommunala förskolor och mellan olika kommunala och enskilda förskolor.

På Stockholms stads webbsida kan föräldrar ta del av samtliga förskolors verksamhetsinriktningar och profiler. I Skärholmen kan föräldrar få information också vid Medborgarkontoret.

Förskolorna i Skärholmen erbjuder en mångfald av olika utbud och inriktningar. På varje förskola finns möjlighet för pedagoger att utveckla olika pedagogiska arbetssätt.

Förskolorna kommer under 2009 att utveckla sina hemsidor för att informera föräldrar och andra intressenter om förskolans utbud och inriktningar. Hemsidorna ska kontinuerligt uppdateras.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förskolan ska profilera och marknadsföra sina olika utbud och inriktningar	2008-10-22	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Förskolan ska ge stöd till barn som behöver detta (Utveckling och Lärande)

Varje barn i behov av stöd observeras och dokumenteras för att för att förskolan i samverkan med familjen ska kunna ge ett bra stöd till barnet. I samarbete med föräldrar upprättas en handlingsplan, som beskriver kortsiktiga mål i arbetet utifrån barnets behov. Den pedagogiska verksamheten anpassas efter barnets intresse och behov, tex genom att dela in barnen i smågrupper, arbeta enskilt med barnet eller göra olika förändringar i miljön. Utifrån handlingsplanen ges resurser på olika sätt tex genom nedskrivet barnantal, extra personaltimmar, fortbildning och extern handledning. Vi har tillgång till stadsdelens stödenhet, med förskolepsykolog och talpedagog som kan ge handledning vid behov. Pedagogiska ledarna har uppföljningssamtal med arbetslaget, för att följa upp handlingsplanen för barn i behov av särskilt stöd. Vid föräldrasamtal följs insatser upp.

Vi samarbetar med stadsdelens stödteam och Barnavårdscentralen. Vid behov remitteras barnet till PBU och habiliteringsenheten för utredning. Vid extern samverkan har vi utarbetat rutiner, som är förenliga med Socialtjänstlagen. Vid kontakt med skolan och andra aktörer är föräldrarna alltid tillfrågade.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen

Skärholmens stadsdelsnämnd är angelägen om att samtliga verksamheter ska erbjuda en bra kommunal verksamhet med hög kvalitet till brukare och medborgare. Verksamhetens syften och mål styrs ytterst av lagen samt de politiska besluten. När verksamhet utformas och insatser för individer beslutas har stadsdelsnämnden för avsikt att individen i så hög utsträckning som möjligt själv utformar sina önskemål. Individen informeras om det utbud av insatser som

erbjuds.

Stadsdelsnämnden har en värdegrund, som utarbetats av de anställda i stadsdelsförvaltningen. Denna ska prägla alla mänskliga möten i verksamheten. Skärholmsborna ska garanteras ett gott bemötande, tillgänglig personal, en rättsäker myndighetsutövning samt en verksamhet som utgår från kunskapsbaserade metoder.

Skärholmens stadsdelsförvaltning har ett sedan länge fungerande ledningssystem, där verksamhet, budget och kvalitet följs upp 3 ggr per år. I dessa sammanhang uppmärksammas framgångar och brister, som sedan ligger till grund för verksamhetsutveckling, åtgärder vidtas snabbt när avvikelser visas. Ett bra ledningssystem effektiviserar förvaltningen och förbättrar kvalitén i verksamheterna för brukarna.

Förvaltningen kontrollerar också att inne- och utemiljöer för brukare och medborgare ska vara trygga och säkra.

Brukaruppföljningar i verksamheterna sker regelbundet, och i den dagliga kontakten fångas synpunkter upp, dessa synpunkter nyttjas till att utveckla verksamheten.

Inspektioner och granskningar från andra myndigheter och professioner bidrar till förbättringar av verksamheten.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal nyttillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	100 st	År
Andel hemtjänst i egen regi som bedrivs enligt gällande avtal	100 %		År
Andel vård- och omsorgsboende i egen regi som bedrivs i enlighet med gällande avtal	100 %		År
Andel omsorgspersonal med grundutbildning (äldreomsorg)	82 %	87 %	År
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL (stöd- och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	tas fram 2009	Tertial
Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	60 %	tas fram 2009	Tertial
Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	50 %	tas fram 2009	Tertial

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL, exkl. de som frivilligt kvarstår i kö i avvaktan på ett valt boende (äldreomsorg)	0 %	tas fram 2009	År
Anhörigas upplevelse av hur anhörigstödet fungerar	90 %	tas fram 2009	År
Antal ej verkställda domar (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	tas fram 2009	År
Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används	90 %	75 %	År
Antal stadsdelsnämnder som erbjuder dagsutflykter för äldre	1 st	14 st	År
Antal ej verkställda domar (äldreomsorg)	0 st	tas fram 2009	År
Antal ej verkställda domar (individ- och familjeomsorg).	0 st	tas fram 2009	År
Antal ej verkställda beslut enligt LSS (individ- och familjeomsorg).	0 st	tas fram 2009	Tertial
Andelen nöjda omsorgstagare (äldreomsorg)	90 %	79 %	År
Andel nya familjehem med grundutbildning	100 %	100 %	År
Antal ej verkställda beslut enligt SoL (individ- och familjeomsorg)	0	tas fram 2009	Tertial
Antal besökare på öppna dagverksamheter för äldre	2 600	tas fram 2009	Tertial
Andel genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom loF, socialpsykiatri	60 %	100 %	Tertial
Nöjda brukare (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	tas fram 2009	År
Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser	5 %	tas fram 2009	År
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan där sociala aktiviteter ingår	95 %		År
Brukarnas nöjdhet med bemötande från biståndshandläggare	85 %	tas fram av nämnden	År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel befintliga familjehem med grundutbildning	35 %	35 %	År
Antal äldre som fått hjälp i form av vaktmästarservice	60 st	tas fram 2009	År
Andel över 75 år som erbjudits förebyggande hembesök	100 %	tas fram 2009	År
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet	100 %	tas fram 2009	År
Antal öppna dagverksamheter för äldre	1 st	tas fram 2009	År
Upplevelsen av maten och måltidssituationen	100 %	tas fram 2009	År
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan	95 %		År
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Utveckla valfriheten inom äldreomsorgen	2008-01-01	2010-12-31	
Genomföra kompetensutvecklingsinsatser, särskilt inom demensområdet	2008-01-01	2010-12-31	
Informera om möjligheter att välja utförare och boende	2008-01-01	2010-12-31	
Utbyggnad och utveckling av variation i utbudet av boenden enligt LSS ska fortgå och intensifieras	2008-01-01	2010-12-31	
Utveckla och prioritera det drogpreventiva förebyggande arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31	
Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning	2008-01-01	2010-12-31	
Hemtjänstpersonal ska erbjudas handledning	2008-01-01	2010-12-31	
Genomföra insatser för att förbättra matkvaliteten och måltidsupplevelsen	2008-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska samverka i planering och utbyggnad av olika boendeformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar	2008-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska redovisa exempel på hur den enskildes delaktighet i måltidsplaneringen möjliggörs	2009-01-01	2009-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska, utifrån medarbetarsamtal med personal inom äldreomsorgen, redovisa vilket behov av utbildning som finns	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och omsorgspersonalen med svenska som andraspråk	2009-01-01	2010-12-31
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala samverkansöverenskommelser mellan nämndens verksamheter och utbildningsnämnden	2009-01-01	2009-12-31
Se över organisationen för verksamhetsområdet och där så behövs anpassa den för att stödja ett valfrihetssystem	2009-01-01	2009-12-31
I samarbete med stadsdelsnämnderna implementera vägen-vidare-garanti	2009-01-01	2009-12-31
Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämndernas medarbetare inom äldreomsorgen ska under våren 2009 ges möjligheter att delta i utbildningar som avser grundutbildning, språkutbildning, ledarskapsutbildning eller delta i andra insatser som är motiverade i syfte att höja kvaliteten i äldreomsorgen	2009-01-01	2009-07-01
Stadsdelsnämnderna ska ta fram införandeplan för ParaSol, SchemOs och ParaGå och lämna rapport om genomförandet i samband med tertialrapport I	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska se över sin samverkan med landstinget i syfte att förbättra korttidsvård och rehabilitering	2009-01-01	2009-12-31
Införa en samlad redovisning av Lex Sarah och Lex Maria anmälningar	2009-01-01	2009-12-31
Nämnderna ska vidta åtgärder för att öka antalet verksamheter som drivs i samarbete med frivilligorganisationer	2009-01-01	2009-12-31
Vård- och omsorgsboenden ska ha en plan för sociala aktiviteter	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Förskola, socialtjänst och fritid samverkar med skola, föräldrar, polis och föreningar kring barn och unga

Genom god samverkan kring barn och unga gynnas en positiv utveckling

Förskolan, förskoleklass, skola, fritidshem, familjer, socialtjänst och andra myndigheter och organisationer som möter barn och unga i sina verksamheter, samverkar för att barnens uppväxtvillkor ska bli så bra som möjligt. På så sätt uppmärksammas tidigt de barn och familjer som är i behov av stöd och insatser.

Samarbete sker bl a med Barnavårdscentral (BVC). Barn som behöver utredas remitteras till Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och habiliteringen.

Genom samverkan ska socialtjänsten tidigt uppmärksamma de barn som är i behov av insatser. Samarbete sker, inom och utom stadsdelen, med myndigheter och organisationer, som möter barn och ungdomar i sin verksamhet.

- Stadsdelsnämnden har en särskilt utformad modell för samverkan med lokala samverkansforum bestående av förskola, skola, fritid, socialtjänst, polis m.fl. i Skärholmens samtliga fyra stadsdelar. Utvärdering av samverkansforum kommer att ske i form av fokusgrupper under våren.

- I Komet arbetar socialsekreterare och personal från skolan med föräldraträningsprogram för föräldrar till barn 3 -11 år och unga 12 -18 år.

- Ungdomsmottagningens (UM) verksamhet för unga 12-22 år har fokus på sex och samlevnad och psykosociala frågor. Mottagningen arbetar förebyggande och utåtriktad. UM har ett nära samarbete med skolorna, med vuxenpsykiatri, BUP och habiliteringen för funktionshindrade

- Fältverksamheten och fritidsverksamheten har ett gemensamt uppdrag att samverka i det förebyggande arbetet för stadsdelens ungdomar.

- Samarbete med landstinget finns i BUS (Barn och ungdomar i behov av särskilt stöd från kommun och landsting) och med BUP, där lokala frågor diskuteras på en övergripande nivå.

För fritidsverksenheten är föräldrar och skola de viktigaste samarbetspartners i arbetet med att ge barn och ungdomar en god fritid. Föräldrarna bjuds in att besöka verksamheterna.

Under 2009 fortsätter det gemensamma arbetet med information och utbildning runt uppföstringsvård.

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden ska utveckla bostödet så att fler kan klara av att bo i eget boende.

Förvaltningen ska, genom att individanpassa bostödet, minska antalet dygn inom slutenvård.

När bostäder byggs i Skärholmen, verkar stadsdelsförvaltningen för ökad tillgänglighet, att boenden för alla människor byggs. Genom att utveckla boendestödet till personer med socialpsykiatriska diagnoser och individanpassa bostödet, kan fler bo hemma i sina hem och antalet vård dygn inom slutenvård minskar.

NÄMNDMÅL:
Stadsdelsnämnden arbetar med förebyggande och tidiga insatser för barn och unga för att trygga en positiv social utveckling.

Genom samverkan ska socialtjänsten tidigt uppmärksamma de barn som är i behov av insatser.

Fältverksamheten arbetar uppsökande och förebyggande med ungdomar 12-19 år i samverkan med skola, kultur/fritid, polis och föräldrar. Fältassistenterna lyfter fram ungdomarnas egna resurser genom gruppverksamheter. Fältassistenternas närvaro på internet kommer att öka genom webbsidorna facebook, playahead och stockholm.se. Fältgruppen stödjer ungdomsrådet i Skärholmen (URIS) och vägleder på så sätt stadsdelens unga att utöva sitt inflytande.

Ungdomsmottagningen arbetar förebyggande och utåtriktat. Stödet till ungdomar sker både i grupp och individuellt. En stor del av verksamheten innebär enskilda stödjande och rådgivande samtal med ungdomar för att förhindra psykosocial ohälsa och främja en god psykosocial utveckling.

Det förebyggande omfattar även utbildning om uppföringsvård och våld i nära relationer för alla verksamheter i stadsdelen som arbetar direkt med barn. Utbildningen följs upp i form av temadagar under 2009.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelen ska utforma aktiviteter mot det ökade narkotikabruket bland ungdomar.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Stadsdelsnämnden lyssnar till brukarnas egna önskemål och skapar förutsättningar för ökad självständighet och delaktighet i samhället.

Valfrihetssystemet utvecklas vidare under 2009 och arbetet med att alla brukare ska ha en aktuell genomförandeplan fortsätter.

Inom stadsdelsnämndens samtliga verksamheter (förskola, fritid, äldreomsorg, service och omsorg till funktionsnedsatta) väljer brukarna själva vilken omsorg, pedagogik och insats de önskar. I de fall brukaren har svårt att formulera sina önsknings och behov får de hjälp av biståndsbedömare och annan personal.

Inom verksamheten för bistånd och arbete är utgångspunkten för allt arbete att individen ska leva ett självständigt och självförsörjande liv.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel uppdaterade genomförandeplaner	95 %	År

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
----------------------	------------	-----------

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Kvalitetssystem, rutiner och dokumentation ska finnas på alla enheter och ska säkerställas och utvecklas.	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska erbjuda stöd och hjälp till vuxna och barn, som är utsatta för våld eller hot om våld inom familjen	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden samarbetar med staden för att öka antalet omsorgslägenheter för vuxna.

Stadsdelsförvaltningen undersöker om det finns behov av att bygga nya lägenheter/boenden.

LSS gruppboendestäder kommer att färdigställa en gruppboendestad med sex lägenheter under 2009 (Bysätra). I samband med öppnandet av Bysätra avvecklas Skogsslingans gruppboendestad, därmed erbjuds fullvärdiga lägenheter till samtliga brukare inom LSS gruppboendestäder. Planering för att möta framtidens behov av gruppboendestäder fortsätter under 2009. Närmast i tur står två objekt i kvarteret Djursätra. Ett av dessa objekt består av fristående lägenheter och målgruppen kommer att vara personer med Aspergers syndrom. LSS gruppboendestäder samarbetar med stadens lokalplanerare när det gäller nybyggnation.

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden har en boendekedja för socialt utsatta personer, från hemlöshet till eget kontrakt

Genom en god samverkan kring resurserna från olika professionella aktörer inom BiA samlas insatserna för personer som befinner sig i risk för hemlöshet eller i hemlöshet.

Inom BiA sker en samverkan mellan olika enheter för att samla resurserna för personer som befinner sig i risk för hemlöshet eller i hemlöshet. Målet är alltid att personerna (om den förmår) ska kunna klara ett eget boende i egen lägenhet. Insatserna kan vara skuldrådgivning, hantering av egna medel, hotellboende, inackorderingshem, behandlingshem, boendestöd, försökslägenheter och träningslägenheter.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen ska arbeta med evidens- och kunskapsbaserade metoder	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:**Stadsdelsnämnden arbetar med sociala och förebyggande insatser för att trygga och säkra de äldres livssituation.**

Stadsdelsförvaltningen arbetar med sociala och förebyggande insatser för att skapa en trygg äldreomsorg. Aktiviteter, vaktmästarservice och riksbedömningar vid flytt till servicehuset eller vård- och omsorgsboenden är exempel på prioriterade områden.

Aktivitetscentret Eken, på Skärholmens servicehus, erbjuder dagliga aktiviteter för personer över 65 år, boende i både ordinärt boende och på servicehuset. För personer över 75 år som bor i ordinärt boende erbjuds vaktmästarservice för att motverka ex fallolyckor. Inom förvaltningen finns även ett anhörigprojekt som arbetar förebyggande i form av information, studiecirkel och utflykter för anhöriga. Riskbedömningar kring fall, nutrition, trycksår och inkontinens utförs vid flytt till servicehuset och vård- och omsorgsboenden.

I stadsdelsförvaltningen finns Medicinskt ansvarig sjuksköterska, som inom ramen för hälso- och sjukvårdslagen följer upp vårdkvalitet och säkerhet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla äldre som flyttar in till äldreboenden ska få riskbedömning kring fall (Dowton fallindex), nutrition (MNA-test), trycksår (Modifierad Notronska) och inkontinens (enligt gällande vårdprogram)	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:**Stadsdelsnämnden tillvaratar, tillsammans med förskola, skola, socialtjänst och familjen samt övriga aktörer/nätverk de gemensamma resurserna så att barn och unga kan växa upp till självständiga vuxna.**

Genom att vuxna samverkar kring barn och unga gynnas deras utveckling till självständiga individer.

När vuxna samverkar för barnens bästa skapas goda förutsättningar för en gynnsam utveckling av barnen - de känner sig sedda och trygga. Samtliga barn som behöver stöd i sin utveckling, ges individuellt stöd i samverkan med familjen.

Arbetet börjar i förskolan. I Skärholmen erbjuder förskolorna verksamhet i små barngrupper, för att kunna möta varje barn och tillgodose barnets behov på bästa sätt. Barnen delas in i mindre grupper och verksamheten anpassas, för att kunna tillmötesgå barnens behov. Smågruppsindelningen skapar också möjligheter för barnen att upptäcka varandras olika kompetenser och kunskaper. Förskolan ska erbjuda en verksamhet grundad på demokratiska

principer, så att alla barn känner sig sedda, bekräftade och respekterade. Dialog förs med föräldrarna kring barnen.

Samverkan fortsätter vid barnens/familjens övergång till skolan och fritidshem, där alla verkar för att övergången blir så smidig som möjligt.

I Skärholmens fritidsverksamhet för barn och unga, främst vid parklekar och mötesplatser utformas verksamheten av barn, unga och personal, utifrån demokratiska grunder. Föräldrarna bjuds in att besöka de ungas mötesplatser. Vid arrangemang försöker eftersträvas en samverkan med föreningar eller andra verksamheter.

Därutöver erbjuds fritids-, idrotts- och kulturella aktiviteter av ideella krafter.

Tidigt uppmärksammas barn och familjer som behöver stöd. Då samverkar berörda från förskola, skola, fritid, Social Omsorg om barn och unga och familjerna för att barnens uppväxtvillkor ska bli så bra som möjligt.

- Internt forum fortsätter som en instans för att samordna stadsdelens olika resurser för enskilda barn och ungdomar med stora hjälpbehov. Här deltar även skolorna.

- I stadsdelen finns s.k. förstärkt Komet, där förutsättningen är att insatsen är beslutad inom socialtjänsten. Insatsen genomförs av familjebehandlare.

- Barnenheten och ungdomsenheten kommer att erbjuda konsultativa samtal för familjer tillsammans med personal från förskola, skola, fritid. Samtalen kommer att utföras inom mottagningsfunktionen.

Samarbete sker, inom och utom stadsdelen, med myndigheter och organisationer, som möter barn och ungdomar i sin verksamhet när det behövs.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden ska erbjuda konsultativa samtal med personal inom förskola, skola och fritid, tillsammans med vårdnadshavare, för barn som kan vara i behov av stöd.	2009-01-01	2009-12-31
Barns och ungas familj och nätverk ska tillvaratas i den individuella planeringen av stöd och insatser	2008-10-30	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Förskola, socialtjänst och fritid samverkar med skola, föräldrar, polis och föreningar kring barn och unga.

Genom en god samverkan kring barn och unga gynnas en positiv utveckling av barn och unga.

Se samma mål tidigare i dokumentet.

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden möjliggör för individen att ta tillvara sina egna resurser och så långt som möjligt bli oberoende av socialtjänstens insatser.

Alla verksamheter inom socialtjänsten ska bidra till att stödja den enskilde till att så långt som möjligt kunna leva ett självständigt liv.

Barnenheten och ungdomsenheten utreder och beslutar om insatser för barn/unga och deras familjer. Rättssäkerhet, barnperspektivet, familjens och nätverkets betydelse, delaktighet och stöd för att tillvarata egna resurser är vägledning i arbetet. Enheterna arbetar metodiskt med de risk- och skyddsfaktorer som framkommer i utredningarna för att ge rätt insats. I varje utredning kartläggs det sociala nätverket som en resurs för att lyfta fram friska och skyddande faktorer.

Stadsdelen har en "Lokal handlingsplan för kvinnofrid avseende våldsutsatta kvinnor, män som utövar våld och deras barn" och en separat "Handlingsplan för personer som utsätts för tvång, hot och våld i hederns namn". Handlingsplanerna innehåller stöd och anvisningar för anställda i olika verksamheter. Kvinnofridsfrågorna förts in i Lokala Brå genom utvecklingsarbete och information via hyresvärdarna samt i trivsel- och trygghetsmätningen.

Tillsammans med närliggande stadsdelar fortsätter insatser inom projektet Athena, där två kvinnostödare är till hjälp för misshandlade kvinnor. En person fungerar som stöd för att möta våldsutövande män och ge männen möjlighet att arbeta med sin våldsproblematik. Inom projektet genomförs under 2009 en utbildningssatsning för socialsekreterare och biståndsbedömare. Barn som bevittnat våld erbjuds krissamtal enligt Trappan-metoden.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel nätverksmöten före beslut om kontaktfamilj	100 %	Tertial
Andel nätverksmöten före placering i familjehem	100 %	Tertial
Antal avslutade insatser som utvärderats med hjälp av ASI.	90	År
Andel unga med beslutade insatser inom Team 127	60 %	Tertial
Antal konsultativa samtal med personal inom förskola, skola och fritid tillsammans med vårdnadshavare, om barn som kan vara i behov stöd	10	År
Andel utredningar inom Social omsorg om barn och unga där utredning sker enligt BBIC	10 %	År

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Öppenvårdsinsatser för familjer och deras nätverk i närmiljön ska öka	2008-10-30	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska arbeta med evidens- och kunskapsbaserade metoder	2008-10-30	2009-12-31
Alla utredningar inom Social omsorg om barn och unga ska ske enligt BBIC	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska erbjuda stöd och hjälp till vuxna och barn, som är utsatta för våld eller hot om våld inom familjen	2008-10-30	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Stadens genomförda medarbetarenkät visar att anställda i Skärholmens stadsdelsförvaltning är mer nöjd med sin arbetssituation än staden i genomsnitt. En god arbetsmiljö är den hälsofaktor som stadsdelsförvaltningen har störst möjlighet att påverka. Genom att vara tydlig med vad som förväntas av medarbetarna samt återkomma med feed-back på arbetet blir både arbetsresultatet uppmärksammat och medarbetarna uppmuntrade.

Genom en god stämning och visad omtanke i arbetet kan vi hålla nere stress och osäkerhet. Personalgrupper som behöver handledning får det.

Subventionerad friskvård som finns i staden erbjuds och uppmuntras. Den fysiska arbetsmiljön i stadsdelsförvaltningen är viktig med ergonomiskt utformade arbetsplatser, vilrum, ljusrum och massagestol erbjuds. Årliga skyddsronder sker av både den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Tydliga säkerhetsrutiner för personalen, t ex hot om våld, arbetsbelastning mm finns.

Vi värdesätter mångfald och välkomnar medarbetare med olika bakgrund, den kulturella mångfald som finns i Skärholmen ska avspeglas i personalgrupperna.

Med utgångspunkt från vår värdegrund, bidrar olika synsätt, arbetssätt, perspektiv, erfarenheter och kunskaper, till vår styrka, och underlättar möten med brukare, medborgare och andra aktörer i verksamheterna i Skärholmen.

Vid medarbetarsamtalen upprättas en individuell utvecklingsplan utifrån varje medarbetares behov och önskemål som ska överensstämja med enhetsspecifika mål, åtaganden och förändrade krav i arbetet. Nyfikenhet på goda exempel och ett intresse för att förbättra verksamheterna uppmuntras.

Vi håller kontakt med medarbetaren när han/hon blir sjuk, och upprättar en plan för återgång till arbetet inom en månad.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
------------------	--------	-------------	--------------

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Sjukfrånvaro (alla nämnder)	9 %	6,5 %	Halvår
Medarbetarindex (alla nämnder)	64	60	År
Frisknärvaro (alla nämnder)		tas fram 2009	År
Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)		tas fram 2009	Tertial
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
En satsning på kompetensutveckling för chefer inom äldreomsorgen ska genomföras	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Verksamheterna utvecklas i samspel med brukare och medarbetare samt i dialog med politisk ledning.

Stadsdelsnämnden är angelägen om att en bra dialog ska föras mellan alla intressenter om verksamheterna bl a för att tillmötesgå brukaren i dennes behov och för att skapa ett gott förtroende.

Vi arbetar efter Skärholmens stadsdelsnämnds värdegrund. Vi lyssnar på brukarnas synpunkter och anpassar verksamheten efter de riktlinjer som ges av politikerna. Vi fokuserar brukarnas behov och de resurser vi tilldelas av politikerna och följer lagstiftningens krav för att utveckla verksamheten. Vi vill erbjuda en individuellt anpassad verksamhet som ska vara trygg, stimulerande och till hög kvalitet.

Genom tydliga mål, strategier och utvecklande arbetssätt samt rutiner för att kvalitetssäkra arbetet kan vi verka i en gemensam riktning och utveckla verksamheten för brukarna. Vi följer upp verksamheten genom dialog med brukare och närstående, intervjuer, brukarundersökningar och möten.

Medarbetarnas idéer och tankar om utveckling av verksamheten kommer fram vid enhetsmöten, APT-möten, vid utvecklingssamtal och i den dagliga verksamheten.

Förslag, klagomål och synpunkter från brukarna tas till vara, åtgärdas och ligger till grund för verksamheternas förbättrings- och utvecklingsarbete, liksom Medborgarförslag.

NÄMNDMÅL:

Hälsan ökar och sjukfrånvaron minskar.

Genom en aktiv friskvård och ett aktivt rehabiliteringsarbete verkar vi för en "frisk" stadsdelsförvaltning.

För att befrämja god hälsa har anställda i Skärholmens stadsdelsförvaltning, sedan flera år tillbaka, möjlighet att ta ut en friskvårdstimme per vecka, om arbetet så medger. Genom åren har olika friskvårdsaktiviteter och insatser erbjudits de anställda.

En god arbetsmiljö är den hälsofaktor som stadsdelsförvaltningen har störst möjlighet att påverka. Genom att vara tydlig kring vad som förväntas av medarbetarna samt återkommande ge feed-back på arbetet blir både arbetsresultat och medarbetaren uppmärksammade och uppmuntrade. Alla anställda har tagit fram en gemensam värdegrund för stadsdelsförvaltningen, denna handlar i huvudsak bemötandefrågor och har bidragit till hög delaktighet och arbetsglädje.

Staden har träffat ett "Kollektivavtal för samverkan med de fackliga organisationerna, FAS 05". Inför 2009 kommer stadsdelsförvaltningen att träffa en överenskommelse med de fackliga organisationerna om samverkansformerna i Skärholmen. För att säkerställa bra arbetsplatser ska chefer i samverkan med medarbetarna systematiskt planera, styra, kontrollera och följa upp hälsofrågor och arbetsmiljö. Att identifiera, förebygga och åtgärda risker samt främja en sund livsstil och hälsosamma arbetsförhållanden är en del i detta arbete.

Skärholmen fortsätter arbetet med att sänka den höga sjukfrånvaron, som främst återfinns bland de långtidssjukskrivna. Kortare sjukfrånvaro är låg i förvaltningen.

Stadsdelsförvaltningen arbetar för att långtidssjuka och medarbetare med sjukersättning ska komma åter i arbete.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel korttidssjukfrånvaro	3 %	Tertial
Andel långtidssjukfrånvaro	5 %	Tertial
Andel sjukfrånvaro mellan 15-90 dagar	1 %	Tertial
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Vi samarbetar med Försäkringskassan och företagshälsovården för att minska sjukfrånvaron samt genomför regelbundna uppföljningar av sjukfrånvaron vid varje enhet. Vi arbetar för att de medarbetare som är i riskzonen för att bli långtidssjuka eller redan är långtidssjuka, ska komma tillbaka i arbete.	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
På olika sätt arbetar vi för att ha en hög hälsa i Skärholmens stadsdelsförvaltning. Vi dokumenterar aktiviteterna i ett "Friskvårdsprogram" för 2009. Vi ska ta fram ett program för hur sjukfrånvaron kan minskas och åtgärder för att flera ska ha möjlighet att utnyttja sina friskvårdstimmar.	2009-01-01	2009-03-31
För att bidra till en hög hälsa i Skärholmen, ska friskvårdsaktiviteter vara möjliga för medarbetarna 1 timme per vecka om arbetet så medger.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Vi tar tillvara olikheter och mångfald

Skärholmen är en mångkulturell stadsdel befolkad av människor från hela världen. Stadsdelsnämnden vill att denna mångfald skall tas tillvara och berika stadsdelen.

Vi värdesätter mångfald och välkomnar medarbetare med olika bakgrund, den kulturella mångfald som finns i Skärholmen ska avspeglas i personalgrupperna.

I förskolorna används flerspråkig personal språk- och kulturkompetens i möten med barn och föräldrar, vilket stärker flerspråkiga barns språk, identitet och kunskapsutveckling. Vid rekrytering prioriteras både flerspråkighet och kompetens, för att öka mångfalden på förskolorna.

Inom omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning råder stor mångfald såväl bland de äldre/brukarna som bland personalen. Vi ser varje individs resurser och tillvaratar dem. Olika synsätt, arbetssätt, perspektiv, erfarenheter och kunskaper bidrar till vår styrka och underlättar i mötet med brukare och medborgare i Skärholmen.

Den mångfald av olika kulturer som finns i stadsdelen, samt samarbetet med föreningar ger impulser till en mer varierad verksamhet.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel chefer med utländsk bakgrund	18 %	År
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Vi främjar delaktighet och ökad hälsa. Det är angeläget att hälsobefrämjande förhållningssätt präglar verksamheterna.	2009-01-31	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Som chef i Skärholmens stadsdelsförvaltning är man nyfiken på sin omvärld i en strävan till ständig förbättring

Vi är angelägna om ta tillvara goda exempel på verksamhetsutveckling som kan bidra till att förbättra verksamheterna för brukarna.

Samtliga chefer samarbetar och samverkar med interna och externa verksamheter för att inspireras och öka sin kunskap inom sitt eget och andra områden. Som en del i chefsutvecklingsprogrammet för samtliga chefer i stadsdelsförvaltningen, kommer "Benchmarking" ingå. Det innebär att man kommer jämföra och utvärdera sin egen verksamhet i förhållande till dem som man uppfattar beter sig bäst inom branschen, både likheter och skillnader analyseras. Genom kompetensutveckling och att ta till vara på goda exempel från olika verksamheter bidrar nya ideer till utveckling i verksamheterna, vilket i sin tur gagnar våra brukare.

NÄMNDMÅL:
Andelen medarbetare med adekvat utbildning ökar

Vi försöker möjliggöra för medarbetare att öka sin kompetens inom sitt verksamhetsområde.

Inom förskolan kommer vi att under 2009 arbeta på flera olika plan, för att öka antalet utbildade förskollärare samt öka övrig personals kompetens. Barnskötare som behöver få behörighet till högstskolan för att kunna vidareutbilda sig till förskollärare, ska vid behov få SFI- och Komvux-utbildning. Vi fortsätter att erbjuda barnskötare att gå på Lärarhögskolans distansutbildningar.

"Förskolläraryftet" kommer fortsätta.

Inom äldreomsorgen kommer kompetensutveckling ske i svenska språket, dokumentation och för att öka kunskaperna kring äldres fysiska utveckling, bl a inom demensområdet.

Det är angeläget att alla vårdbiträden ges grundutbildning för sitt yrke och för att säkra kvalitén. Fler av de anställda inom äldreomsorgen i Skärholmen har olika former av utbildningar inom vård och omsorg för äldre som inte räcker till enligt stadens nuvarande kompetenskrav. Dessa bör erbjudas erforderlig utbildning för att nå upp till de kompetenskrav staden ställer.

Kompetensutveckling fortsätter för socialsekreterare med bl a implementering av BBIC, samt utbildning i att möta våldutövande män.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Ledarskapsutbildning genomförs under året.	2009-01-01	2009-12-31
Alla medarbetare ska erbjudas kompetensutveckling för att kunna möta de föränderliga krav som ställs i arbetet.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:
3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans

Budgeten i Skärholmens stadsdelsnämnd är i balans.

Under 2009 har risk för ekonomiska avvikelser identifierats främst kring äldreomsorgen. Dessa rör hyreskostnader vid ombyggda Sättra vård- och omsorgsboende, samt eventuellt ökade kostnader vid avveckling av de somatiska avdelningarna vid Vårbergs sjukhem. Åtgärder som kommer att vidtas inom äldreomsorgen är fortsatta frekventa uppföljningar och analyser av budgetläget samt ärendeuppföljning inom verksamheten. Regelbundna uppföljningsmöten med Micasa, fastighetsägare inom äldreomsorgen ska genomföras.

Även de idag höga kostnaderna för sociala insatser för barn och unga är en angelägen fråga under 2009. De åtgärder som kommer att vidtas inom social omsorg om barn och unga är fortsatta frekventa uppföljningar och analyser av budgetläget samt ärendeuppföljning, och därutöver inventera utbudet av alternativa insatser och utveckla insatserna inom öppenvården.

I förvaltningens ledningssystem finns väl förankrade rutiner för att följa upp verksamhet, budget och kvalitet och vidta åtgärder om avvikelser uppstår.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	Tertial
Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	Tertial
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)		+/- 1 %	År

NÄMNDMÅL:
Alla enheter anpassar sin verksamhet till brukarnas behov och efterfrågan utifrån de ekonomiska förutsättningarna.

Alla enheter ska följa sin budget och vidta åtgärder om avvikelser redovisas. Verksamheten ska anpassas till brukarnas behov och efterfrågan.

Verksamheternas uppdrag ska utföras med realistiska förväntningar och med en jämn och god kvalitet under hela året. Medarbetarnas medvetandegrad om budgethållning är hög. Varje månad informeras alla anställda om budgetläget på respektive verksamhets planeringsmöte, samt en ytterligare genomgång på arbetsplatsträffar. De månadsvisa uppföljningarna tillsammans med cheferna och stadsdelens budgetcontroller av budgeten fortsätter. Därutöver följs

verksamhet, kvalitet och budget upp i samband med de två tertialuppföljningarna, och utvärderas i samband med bokslut.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
All personal ska få information om verksamhet och budget vid arbetsplatsträffarna.	2009-01-31	2009-12-31
Genomgångar av verksamhet, kvalitet och budget sker fyra gånger per år och budgetgenomgång görs varje månad med alla enhetschefer. Framgångsfaktorer uppmärksammas och i de fall avvikelser finns föreslås åtgärder. Detta relateras till budgetförutsättningar och resurstillgång.	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens ekonomiska förutsättningar 2009

Budgetram för 2009 är netto 505,4 mkr.

Där ingår de kommunövergripande intäkterna avseende statsbidrag till staden för flyktingmottagande, 365,3 mkr. När detta räknas bort är budgeten för verksamheterna inom Skärholmens stadsdelsnämnd 870,7 mkr. Jämfört med 2008 är det en ökning med cirka 40 mkr. Budgetökningen riktas främst till omsorg om äldre och funktionsnedsatta samt förskolor.

Resultatöverföring till 2009 för resultatenheterna kommer att fastställas i samband med bokslut för 2008.

I bilagor finns uppgifter om budget (kostnader och intäkter) per verksamhet.

Stadsdelsförvaltningen

Mkr

	Budget	T1	T2	Bokslut	Avvikelse
Kostnad	891,20				
Intäkt	-385,80				
Netto	505,40			0,0	0,0
Prestationer					0,0
Resultatfond					0,0
Netto	505,40	0,0	0,0	0,0	0,0

Investeringar

Investeringsplanen 2009 omfattar två delar, dels för verksamheten inom stadsmiljö (2,4 mkr), samt för förvaltningens inköp av inventarier och maskiner (4,2 mkr).

Parkinvesteringar

Mkr

	Budget	T1	T2	Bokslut	Avvikelse
--	--------	----	----	---------	-----------

Parkleken Ängen	1,3				0,0
Övrigt	1,1				0,0
Kostnader	2,4			0,0	0,0
Intäkter	0,0				0,0
Netto	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Inventarier och maskiner

Mkr

	Budget	T1	T2	Bokslut	Avvikelse
Kostnader	4,2			0,0	0,0
Intäkter	0,0				0,0
Netto	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Försäljningar av anläggningstillgångar

Resultatenheter

Inom förvaltningen finns sex resultatenheter, tre inom förskolan (Bredängs förskolor, Skärholmens förskolor samt Vårberg/Sätras förskolor) och tre inom äldreomsorgen (Öppen hemtjänst, Skärholmens servicehus och Sättra vård- och omsorgsboende).

2008 omfattade dessa sex enheter en nettobudget på cirka 275 mkr.

Resultatenheter kan föra med sig under- och överskott mellan åren. Från 2007 följde ett överskott på 8,2 mkr och beräknad summa för överföring till 2009 är ett överskott på 4,6 mkr.

Betydande projekt som inte är investeringar

Omslutningsförändringar

I budgeten för 2009 har kostnader respektive intäkter ökats med 81,9 mkr. Omslutningsförändringen avser försäljning av verksamhet inom främst äldreomsorgen (35 mkr), omsorg om funktionsnedsatta (45 mkr), individ- och familjeomsorg (1,6 mkr) och administration (0,3 mkr).

Dessa ökade intäkter och kostnader påverkar inte förvaltningens nettoram.

Medel för lokaländamål

Övrigt

Budgetramarna har fördelats utifrån tilldelningen från kommunfullmäktige. De om disponeringar som gjorts avser dels fördelning av anslaget för barn och ungdom, anslag för nämnd och förvaltningsövergripande administration, omslutningsförändringar samt andra smärre omfördelningar.

Budget per verksamhet 2009

<u>Driftverksamhet</u>	Kostnader Intäkter		Netto
Nämnd o administration	21,8	0,3	21,5
Förskoleverksamhet	203,8	7,2	196,6
Kultur- och föreningsverksamhet	12,7	0,0	12,7
Äldreomsorg	265,4	40,1	225,3
Omsorg om funktionshindrade	203,6	45,0	158,6
Individ- och familjeomsorg	145,9	4,7	141,2
Stadsmiljöverksamhet	7,2	0,0	7,2
Avskrivningar o internräntor	4,3	0,0	4,3
Flyktingmottagande	10,9	0,0	10,9
Flyktingmottagande KÖV	1,2	366,5	-365,3
Ekonomiskt bistånd	89,0	1,9	87,1
Arbetsmarknadsåtgärder	7,5	2,2	5,3
Summa stadsdelsnämnd	973,3	467,9	505,4
Summa exkl KÖV	972,1	101,4	870,7

<u>Investeringsplan</u>	Utgifter	Inkomster	Netto
Inventarier och maskiner	4,2	0,0	4,2
Stadsmiljöverksamhet	2,4	0,0	2,4

Särskilda redovisningar

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

Stadsdelsnämndens resurser ska användas på ett klokt och effektivt sätt så att medborgaren och brukaren får en bra verksamhet till hög kvalitet.

Detta kräver en aktiv omvärldsbevakning, en nyfikenhet för goda exempel på bra verksamhet samt en aktiv uppföljning och kontroll över de uppdrag och resurser som står till till förfogande för en verksamhet med hög kvalitet.

Förändrade krav i lagstiftning, politik eller demografisk och socioekonomiska förändringar innebär att verksamhet, organisation, lokaler och bemanning behöver anpassas till nya förutsättningar.

Genom att göra uppdrag och krav tydliga för alla i förvaltningen och att dessa följs upp och utvärderas och används för att utveckla verksamheterna kan alla verka i

samma riktning för att brukarna ska erhålla en god välfärdsservice. Stadsdelsförvaltningen har också en god samverkan med andra stadsdelar i staden, externa organisationer och myndigheter, frivilligsektorn och med medborgare i Skärholmen, samt med upphandlade entreprenörer för att verksamheterna till brukarna ska vara av hög kvalitet.

Under flera år har omstruktureringar genomförts för att anpassa resurserna till efterfrågad verksamhet, vilket innebär att flera verksamheter avvecklats. Genom en aktiv omvärldbevakning och kontinuerlig uppföljning av verksamhet, kvalitet och ekonomi används resurserna på ett effektivt sätt till kärnverksamheterna.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	3,5 %	tas fram 2009	År
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN äldreomsorg)	15 %	tas fram 2009	Tertial
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	2 st	45	År
Hyreskostnadens andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN förskola)	14 %	tas fram 2009	År
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämndens resurser utnyttjas effektivt för medborgare och brukare.

Vi ska planera, organisera och genomföra verksamheterna på ett sådant sätt att verksamhet till brukare och medborgare, den sk kärnverksamheten, ska vara i fokus och prioriteras - så att vi på bästa sätt förfogar över våra samlade resurser.

Vi ska använda resurserna inom stadsdelen effektivt för brukarna och medborgarnas bästa. Med resurser avses personal, lokaler, teknik och ekonomi samt andra tillgångar som finns i stadsdelen, som tex anhöriga, närstående, föreningar och andra som kan bidra till en god verksamhet för barn, ungdomar, funktionsnedsatta och äldre samt medborgare som behöver annat stöd.

Vi hushållar med resurserna genom att planera och organisera verksamhet och kompetens på ett så ekonomiskt sätt som möjligt, vilket innebär att anställda har bred kompetens och kan arbeta flexibelt, ta ansvar för flera arbetsuppgifter och möta de behov som finns och förmår ändra arbetssätt när omvärlden

ändras. Vi arbetar med kända och effektiva arbetsmetoder som ger goda resultat.

Lokalerna nyttjas effektivt och i möjligaste mån samnyttjas de av flera intressenter. Stadsmiljöenheten ska i samarbete med övriga verksamheter och fastighetsägare verka för kvalitativa och yt- och kostnadseffektiva lokallösningar genom att initiera kontakter/möten med olika aktörer gällande olika lokallösningar. Stadsdelsförvaltningen förordar att lokaler byggs flexibelt, så att lokalerna kan nyttjas till olika typer av verksamhet över tid.

På dessa sätt får vi en ännu bättre och än mer effektiv service till medborgare och brukare.

Stadsdelsförvaltningen följer sedan flera år upp kostnaderna för nämnd och administration. I kostnaderna ingår endast verksamhet inom gemensam administration (verksamhet 0XX). Under 2008 var årsmålet 3,5%, men inför 2009 är målet 2,5%, eftersom delar av administrativa stödet överförs till serviceförvaltningen (ekonomi och senare växel och IT). Kostnaderna för att köpa dessa tjänster från serviceförvaltningen kommer att debiteras respektive verksamhet.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel kostnad för nämnd och förvaltningsadministration (verks.0xxx)	2,5 %	Tertial

Övriga frågor

Bilagor